

पांचमा धारणने

मुष्गाहित शिक्षक

पृ. नं. १९२

भाग ६.

॥
1921

25-4-1921

मुष्गाहित शिक्षक

मुष्गाहित शिक्षक

→ कम लाल मोतीराम शर्मा ←

"मुष्गाहित शिक्षक" वर्गिका कता शाहपूर-मुरत.

८२८४

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૨૫ વાર્ષિક

પુસ્તકનું નામ મુખ્યગણિત શિક્ષક

વિષય ૨૦૪૪ : ૨૬૪ : ૩૪

દેશી રાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુક્સ, ઇનામ અને લાયથેન્ડ્રી
માટે મંજુર થયેલો અને કેળવણી ખાતાના
અધિકારી સાહેબો તેમજ સહગૃહસ્થોના ઉત્તમ
સર્ટીફિકેટ પામેલો.

— પાંચમા ધોરણનો —

 મુખ્યગણિત શિક્ષક લા. ૬

૮ ના ગુણોત્તરની સંપૂર્ણ ગોંધ સાથે, તમામ ગુણોત્તરનાં
લેખાં ફક્ત ત્રણજ રીતથી ગણી શકાય
એવી નવીન સરળ ગુણિતવાળો.

રચનાર-જગન્નાથ ભેતીરામ શાહ.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” પ્રગેરેના કર્તા

પ્રસિદ્ધ કર્તા-જગન્નાથ ભેતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર-સુરત.

આવૃત્તિ ૫ મી

પ્રત ૧૦૦૦

જાપનાર-નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમ.

જાપવાનું ઠેકાણું—“શંકર” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ ચૈટાનો ગુલ-સુરત.

રચનારે સર્વ હક સ્વાધીન રાખ્યા છે

સંવત ૧૯૭૭.]

કિંમત ૦-૩-૦

[સને ૧૯૨૧.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક” માટે

અભિપ્રાય.

સ્વર્ગસ્થ ગણપતરામ અનુપમરામ ત્રવાડી.

રાજકોટ મેલ ટ્રેનિંગ કોલેજના માળ

પ્રિન્સિપાલ સાહેબ.

તા. ૨૮-૬-૧૯૧૭ ના પત્રમાં લખે છે કે:—

“સલામ-તમારા તરફથી અવગોચરનાથે “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ભાગ ૧. ૨. નામનાં બે નાનાં પણ ઉપયોગી પુસ્તકો મળ્યાં. જોતાં જણાય છે કે તમારો આ શ્રમ બાળકો, શિક્ષકો અને કેટલેક દરજ્જે લેખકોને પણ અત્યંત ઉપયોગી થઈ પડશે. આ પુસ્તકોનો ઉપયોગ કરવાની બાબતોને ઘણી ઓછી મહેનતે જોડણીનું સાદું અને ચોક્કસ જ્ઞાન થશે. તમોએ વાચનમાળામાંથી ઘણા ખરા મુશ્કેલીવાળા શબ્દો તારવ્યા છે, અને તેને વિવિધ રીતે ગોઠવી શિખનાર શિખવનાર ઉભયને સરળતા કરી આપી છે.

વળી સારા કાગળ મોટા ટાઈપ અને શબ્દોના છુટાપણાને લીધે એ પુસ્તકો આંખને આકર્ષક થાય તેવાં છે.

એકંદરે મારા ધારના પ્રમાણે તમારાં પુસ્તકો શ્રુત લેખનના શિક્ષકમાં મદદગાર થઈ પડશે. તેથી કેળવણીની દ્રષ્ટિએ જોતાં તેને ટેકસ્ટ બુક્સ તરીકે સ્વીકારી શકાય તેવાં છે. એવું.”

મહેરખાન જામનગર એજ્યુકેશનલ ઇન્સ્પેક્ટર
સાહેબની ઓફિસના એ૦ જી૦ નં૦ ૪૪૧ તા.
૨૧-૭-૧૯૧૯ના પત્રમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે

“અંકગણિતનાં મનોયત્ન”

આ સ્ટેટની સ્કૂલોમાં બીજા ધોરણમાં ટેકસ્ટ બુક
તરીકે મંજૂર કરવામાં આવેલ છે.

મહેરખાન કાઠિયાવાડના એજન્ટ દુધ ગવર્નર
સાહેબબહાદુરે પોતાના હુકમ નં. ૭૬ તા ૨-૮-૧૯૧૯થી

“અંકગણિતનાં મનોયત્ન”

કાઠિયાવાડ એજન્સિની તમામ પ્રાયમરી સ્કૂલોમાં
ઇનામ અને લાયબેરી બુક તરીકે મંજૂર કર્યો છે.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક”માં શું શું છે ?

- ૧] પાઠવાર અથવા શબ્દો.
- ૨] જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો.
- ૩] કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી.
- ૪] જોડાક્ષર. ૫] મળતા જોડાક્ષર.
- ૬] પરીક્ષાના ડિક્ટેશનમાં આવનાર શબ્દો.

મહેરખાન કાઠિઆવાડના એજન્ટ દુ. ધ. ગવર્નર સાહેબ
બહાદુરે નં. B. A. P. ૬૫ તા. ૧૪-૧૧-૧૯ થી.

ચોથા ધોરણની ભૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળા ભાગ ૧ કિંમત ચાર આના.

કાઠિઆવાડ એજન્ટની તમામ પ્રાથમિકી સ્કૂલોમાં

ઠનામ અને લાયબ્રેરી બુક તરીકે મંજૂર કરી છે.

મુંબઈ ઈલાકાની

 ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા માટે

 અભિપ્રાય.

૨૦ ૨૦ લાઈચંદ પુંજદાસ શાહ.

સાદરા તાલુકા સ્કૂલના હેડમાસ્તર સાહેબ,

પોતાના તા. ૪-૧૦-૧૯૧૬ના પત્રમાં લખે છે, કે

“ સલામ—” ચોથા ધોરણની ભૂગોળની
પ્રશ્નોત્તરમાળા ભાગ ૧” આપના તરફથી મળી
તે અવલોકતાં તેના સંબંધમાં મને જણાવતાં
આનંદ થાય છે કે આપે આ પુસ્તક રચવામાં
શરૂઆતની કેળવણી માટે હોકમાન્ય પ્રશ્નોત્તર-

શૈક્ષીને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે, આ પુસ્તકની રચનાથી
 ભૂગોળના શિક્ષણમાં ટ્રેન્ડ, અન્ટ્રેન્ડ, અને સાધારણ
 કેળવણી પામેલાને પણ સરળતા થઈ છે. પુસ્તકની
 રચના અને શિક્ષણ શૈક્ષી એ બે ભિન્ન છે. તેમાં
 આપે શિક્ષકોનો ભૂગોળ શીખવવા માટે પુસ્તક
 વાચનમાં તથા તે ઉપરથી બાળકોને સમજાવતાં
 જે કાળક્ષેપ થાય છે તેનો ખાસ અટકાવ આ
 પ્રશ્નોત્તરમાળા વાપરવાથી થાય, એવી યોજના
 કરેલી જણાય છે. દરેક શિક્ષક ધ્યાનપૂર્વક પુસ્તક
 વાંચે, વિચારે અને પછી નોટ કરી તે શીખવે
 ત્યારેજ ભૂગોળનો વિષય બાળકને સમજાવી શકે
 છે. આ બધું પ્રશ્નોત્તરમાળામાં સ્પષ્ટપણે ખુલા-
 સાવાર અને વિગતવાર આવી જાય છે, તેથી
 મારા શિક્ષક તરીકેના અનુભવથી જણાવું છું કે
 આ પુસ્તક શિષ્ય, શિક્ષક અને સામાન્યજ્ઞાન
 મેળવવા ઇચ્છતા જનરામુહને બહુજા ઉપયોગી
 થઈ પડે એવું આશંકાએવું છે. આનો ઉપયોગ
 કરવાથી બાળકો જલદી આ વિષયમાં પારંગત
 થઈ શકે તેમ છે."

શ. રા. છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

શાહપોર-મુરત.

સલામ દીગર-“ આપની બનાવેલી “ચોથા ધોરણની ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા” મેં પહેલેથી છેવટ સુધી વાંચી. અહીંની સ્કૂલમાં ધોરણ ચોથામાં ભૂગોળની પરીક્ષા હંમેશાં લખાણથી થાય છે, માટે અહીંના શિક્ષકોને ભૂગોળના પુસ્તક ઉપરથી પ્રશ્નોત્તર લખાવવા પડતા તે મહેનત આપના પુસ્તકથી ઘણી ઓછી થઈ છે. પ્રશ્નો પણ આપે નવા ધોરણમાં મંજૂર થયા પ્રમાણે ભૂગોળમાંથી ચૂંટી ઉત્તર પ્રકારે ગોઠવ્યા છે, જેથી વિદ્યાર્થીઓને એક વાર વાંચી જવાથી સહજ યાદ રહી જાય છે, તે મારા જાતિ અનુભવથી જાણવામાં આવ્યું છે. આવા પ્રશ્નોત્તરમાં બાળકને પણ રસ પડે છે, અને શિક્ષકની મહેનત વૃથા જતી નથી. આવું ઉત્તમ પુસ્તક બહાર માટે આપને ધન્યવાદ આપુ છું, અને આપના પ્રયાસને સારું ઉત્તેજન મળે એમ ઇચ્છુ છું.” એજ. લિ.

તા. ૯-૧૨-૧૯૧૯. } ભગવાનજી દેવજી પંડયા.
માંગરોળ (કાઠિઆવાડ). } તાલુકા સ્કૂલ માસ્તર.

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના

પ્રકરણ ૧.

મનોચત્ર ૧.

નીચેની સંખ્યાના ગુણોત્તર કાઢો.

૩પીઓ : બે આના	૩પીઓ : ૩ પાઇ	આનો : ૨ ઉપઆના
૩પીઓ : ૧૨૧ દોઢડા	૩પીઓ : ૨૫ બદામ	આનો : ૧૨૧ બદામ
૩પીઓ : ૧૦ સુન્ડ પૈસા	૩પીઓ : ૪ ઉપઆના	આનો : ૧૦ બદામ
૩પીઓ : ૧૦ દોઢડા	૩પીઓ : ૨ પાઇ	આનો : ૦૧ સુન્ડ પૈસા
૩પીઓ : ૮ સુન્ડ પૈસા	૩પીઓ : ૧ દોઢડો	આનો : ૧ પાઇ
૩પીઓ : ૧૬ પાઈ	૩પીઓ : ૫ દોઢડા	આનો : ૧ ઉપઆના
૩પીઓ : ૧ આનો	૩પીઓ : ૩ સુન્ડ પૈસા	આનો : ૬૧ બદામ
૩પીઓ : ૬૧ દોઢડા	૩પીઓ : ૬૫ આના	આનો : ૫ બદામ
૩પીઓ : ૫ સુન્ડ પૈસા	૩પીઓ : ૫૬ દોઢડા	આનો : ૦૧ સુન્ડ પૈસા
૩પીઓ : ૫ દોઢડા	૩પીઓ : ૩ સુન્ડ પૈસા	આનો : ૦૧ પાઇ
૩પીઓ : ૪ સુન્ડ પૈસા	૩પીઓ : ૬૫ આના	આનો : ૬૫ ઉપઆના
૩પીઓ : ૮ પાઇ	૩પીઓ : ૬ પાઇ	આનો : ૧૩ બદામ
૩પીઓ : ૬૫ આના	૩પીઓ : ૧ ઉપઆનો	આનો : ૦૧ ઉપઆનો
૩પીઓ : ૩ સુન્ડ પૈસા	૩પીઓ : ૦૧૧ પાઇ	આનો : ૨૧ બદામ
૩પીઓ : ૩ દોઢડા	૩પીઓ : ૫ બદામ	આનો : ૦૧ પાઇ
૩પીઓ : ૬ પાઇ	૩પીઓ : ૦૧ સુન્ડ પૈસા	આનો : ૦૧ ઉપઆનો
૩પીઓ : ૨૧ દોઢડા	૩પીઓ : ૬૫ આના	આનો : ૨૫વીસવાર
૩પીઓ : ૨ સુન્ડ પૈસા	૩પીઓ : ૩ સુન્ડ પૈસા	આનો : ૧ પાઇ
૩પીઓ : ૪ પાઈ	૩પીઓ : ૬૬ દોઢડા	આનો : ૧ બદામ
૩પીઓ : ૧ પૈસા	આનો : ૧ અઘેલો	આનો : ૫ બદામ

૮] ત્રીજા ધોરણનો “સુખગણિત શિક્ષક” નો આના.

આનો : ૪૫ ઉપઆના	પૌંડ : ૦૧૧ પેની	શેર : ૪૩૦ બાર
આનો : ૪૫ બદામ	પૌંડ : ૬૬ ફાર્થિંગ	મણુ : ૫ શેર
આનો : ૪૫ ઉપઆનો	શિલિંગ : ૧૧ પેન્સ	મણુ : ૨૧૧ શેર
આનો : ૧ ઉંડુંઆ	શિલિંગ : ૬ પેન્સ	મણુ : ૧૧ શેર
આનો : ૫ વીસવારી	શિલિંગ : ૧ પેની	મણુ : શેર ૦૧૨
આનો : ૪૫ ઉપઆનો	શિલિંગ : ૦૧૧ પેની	મણુ : શેર ૦૧
આનો : ૪૫ બદામ	શિલિંગ : ૬ પેની	મણુ : ૦૧ શેર
પૌંડ : ૨૧૧ શિલિંગ	શિલિંગ : ૨ ફાર્થિંગ	મણુ : નવટાંક
પૌંડ : ૨ શિલિંગ	શિલિંગ : ૬ ગેની	એકર : ૨૧૧ ગુંઠા
પૌંડ : ૧ શિ. ૮ પેન્સ	શિલિંગ : ૧૧૧ ફાર્થિંગ	એકર : ૧૧ ગુંઠા
પૌંડ : ૧૧ શિલિંગ	શિલિંગ : ૬૦ પેની	એકર : ૧૦ આના
પૌંડ : ૧ શિલિંગ	શિલિંગ : ૧ ફાર્થિંગ	એકર : ૨૧૧ આના
પૌંડ : ૧૦ પેન્સ	શિલિંગ : ૦૧૧૧ ફાર્થિંગ	એકર : ૪ ગુંઠા
પૌંડ : ૮ પેન્સ	શિલિંગ : ૦૧૧ ફાર્થિંગ	એકર : ૨ આના
પૌંડ : ૭૧૧ પેન્સ	શિલિંગ : ૬૫ પેની	માઇલ : ફાર્થિંગ
પૌંડ : ૬ પેન્સ	શિલિંગ : ૬૦ પેની	માઇલ : ૦૧૧ ફાર્થિંગ
પૌંડ : ૫ પેન્સ	શિલિંગ : ૬૦ પેની	માઇલ : ૦૧ ફાર્થિંગ
પૌંડ : ૩૧૧૧ પેન્સ	શિલિંગ : ૬૬ ફાર્થિંગ	માઇલ : ૧ પોલ
પૌંડ : ૨૧૧ પેન્સ	શિલિંગ : ૬૦ પેની	માઇલ : ૧૧ પોલ
પૌંડ : ૧૨ પેન્સ	શિલિંગ : ૬૦ પેની	માઇલ : પોલ
પૌંડ : ૨ પેન્સ	શેર : નવટાંક	ફાર્થિંગ : ૫ પોલ
પૌંડ : ૧ પેની	શેર : અધોળ	ફાર્થિંગ : ૨૧૧ પોલ
પૌંડ : ૩૧૧૧ ફાર્થિંગ	શેર : ૧૧૩૦ બાર	ફાર્થિંગ : ૫ પોલ

ચોથા પાઠ્યપુસ્તક "મુખ્યગણિત શિક્ષક" ત્રણ આના. ૬

૩૩ : ૨૧ પોલ	૧૦૩ : ૨૪ પેનીવેટ	એવોર્ડ પોલક વજનનું
૩૩ : ૧૧ પોલ	૧૦૩ : ૧ પેનીવેટ	૧૦૩ : ૨ ઔસ
માણી : ૧૧ મણુ	૧૦૩ : ૧૮ ગ્રેન	૧૦૩ : ઔસ
માણી : ૦૧૧ મણુ	તોલો : ૦૧૧ માસો	૧૦૩ : ૦૧ ઔસ
માણી : ૧૫ શેર	તોલો : ૦૧ માસો	૧૦૩ : ૦૧ ઔસ
માણી : ૭૧ શેર	તોલો : વાલ	૧૦૩ : ૧ દ્રામ
માણી : શેર ૧૧૧	તોલો : ૧૧૧ રતી	ફરો : ૨ પાયલી
માણી : ૪ શેર	વર્ષ : ૧૧૧ માસ	ફરો : પાયલી
માણી : ૨ શેર	વર્ષ : ૦૧૧ માસ	૧૦૩ : ૦૧ પાયલી
માણી : ૧૧૧ શેર	વર્ષ : ૩૬ દિવસ	ફરો : ૦૧ પાયલી
ઔસ : ૧૧૧ ડઝન	વર્ષ : ૧૧૧ દિવસ	ફરો : ૦૧ શેર
ઔસ : ૦૧૧૧ ડઝન	કુટ : ૧૧૧ ઈંચ	ખાંડી : ૨૧૧ મણુ
ડઝન : ૧૧૧ નંગ	કુટ : ૦૧૧ ઈંચ	ખાંડી : ફરો
ડઝન : ૦૧૧૧ નંગ	કળશી : ૨ મણુ	ખાંડી : ૧૧ મણુ
એપીથીકરી તોલ	કળશી : મણુ	ખાંડી : ૦૧ ફરો
૧૦૩ : ૧૧૧ ઔસ	કળશી : ૦૧૧ મણુ	ખાંડી : ૨૫ શેર
૧૦૩ : ૦૧૧૧ ઔસ	કળશી : ૦૧ મણુ	ખાંડી : ૦૧ ફરો
૧૦૩ : ૩ દ્રામ	કળશી : ૨૧૧ શેર	ખાંડી : ૧૨૧૧ શેર
૧૦૩ : ૧૧૧ દ્રામ	કળશી : ૨ શેર	ખાંડી : ૨ પાયલી
ટ્રાય વજનનું તોલ	કળશી : ૨ શેર	ખાંડી : શેર ૩)
૧૦૩ : ૧૧૧ ઔસ	કળશી : ૧૧૧ મણુ ૪ શેર	ખાંડી : ૨ મણુ
૧૦૩ : ૦૧૧૧ ઔસ	ગાદિઆણો : ૨ વાલ	ખાંડી : ૨૧૧ શેર
૧૦૩ : ૭૧૧ પેનીવેટ	ગાદિઆણો : વાલ	ખાંડી : ૨ શેર
૧૦૩ : ૩૧૧૧ પેનીવેટ	ગાદિઆણો : ૦૧૧ વાલ	ખાંડી : ૩ મણુ
૧૦૩ : ૨૧૧ ગ્રેન	ગાદિઆણો : ૦૧૧૧ રતી	ખાર : ૧૧ મણુ

૧૦] પાંચમા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ત્રણ આના.

ભાર : ૧૧ મણુ	રીમ : ૨ ધા	સેંકડો : ૧૨૧ નંગ
ભાર : ૦૧૧ મણુ	રીમ : ૨ તાવ	સેંકડો : ૬૧ નંગ
ભાર : ૧૫ શેર	રીમ : ૧૧ તાવ	સેંકડો : ૧૦ નંગ
ભાર : ૩૧૧ શેર	ગજ : ૩ તસુ	હજાર : ૧૨૫ નંગ
ભાર : ૨ ધડી	ગજ : ૧૧ તસુ	હજાર : ૬૨૧ નંગ
ભાર : ૪ શેર	ગજ : ૦૧૧ તસુ	હજાર : ૩૧૧ નંગ
ભાર : ૩ શેર	ગજ : ૦૧૧ આંગળ	હજાર : સેંકડો
ટાંક : ૩ રતી	વીંધુ : ૨૧ વસા	ગાંસડી : ૧૧ રીમ
ટાંક : ૧૧ રતી	વીંધુ : ૧૧ વસો	ગાંસડી : ૧૨૧ ધા
ટાંક : ૦૧૧ રતી	વીંધુ : ૧૨૧ કાઠી	ગાંસડી : ૬૧ ધા
ટાંક : ૬ આના	વીંધુ : ૬૧ કાઠી	ગાંસડી : ૧ રીમ
ટાંક : ૧૧ આના	વીંધુ : ૨ વસા	એડીઠ : ૪ મણુ
કાઠી : ૨૧ નંગ	વસા : ૨૧ કાઠી	એડીઠ : ૨ મણુ
કાઠી : ૧૧ નંગ	વસા : ૧૧ કાઠી	એડીઠ : મણુ
ધા : ૩ તાવ	ગાલ્લી : ૩૧૧ મણુ	એડીઠ : ૦૧ મણુ
ધા : ૧૧ તાવ	ગાલ્લી : ૭૫ શેર	એડીઠ : ૫ શેર
ધા : ૦૧૧ તાવ	ગાલ્લી : ૩૭૧ શેર	એડીઠ : ૧૨૮ શેર
રીમ : ૨૧ ધા	ગાલ્લી : ૧૮૧૧ શેર	એડીઠ : ૪ શેર
રીમ : ૧૧ ધા	ગાલ્લી : ૩ મણુ	તાલો : ૪ વાલ
રીમ : ૧૫ તાવ	ગાલ્લી : ૫ શેર	તાલો : ૨ વાલ
રીમ : ૭૧ તાવ	મહીનો : ૩૧૧ દિવસ	તાલો : ૧ વાલ
	મહીનો : ૩ દિવસ	તાલો : ૦૧૧ વાલ

મનોચત્ન ૨.

૧) શેરના ૩. બાર કેટલા ?	૨૩) શેર : ખાંડી
૨) શેર : ૩૧. બાર,	૨૪) કેટલા શેરની માણી ?
૩) મણુના ૩૧. બાર કેટલા ?	૨૫) કેટલી રતીનો તોલો ?
૪) મણુના નવટાંક કેટલા ?	૨૬) કેટલી રતીનો માસો ?
૫) મણુના : ૩૧. બાર.	૨૭) કેટલી રતીનો ગદિઆણો ?
૬) મણુ : નવટાંક	૨૮) શેરના નવટાંક કેટલા ?
૭) મણુના શેર કેટલા ?	૨૯) શેરના અધોળ કેટલા ?
૮) ખાંડીના શેર કેટલા ?	૩૦) મણુની પાંચશેરી કેટલી ?
૯) બારના શેર કેટલા ?	૩૧) મણુની અઢીશેરી કેટલી ?
૧૦) કળશીના શેર કેટલા ?	૩૨) મણુની સવાશેરી કેટલી ?
૧૧) ગાદીના શેર કેટલા ?	૩૩) મણુના અધોળ કેટલા ?
૧૨) બેડીઆના શેર કેટલા ?	૩૪) ૩૬ દિવસ : ૧ વર્ષ
૧૩) ગદિઆણુની રતી કેટલી ?	૩૫) ૫ ગુઠા : એકર
૧૪) માસાની રતી કેટલી ?	૩૬) ૫ પોલ : માઇલ
૧૫) માણી : શેર	૩૭) ૧૧ મણુ : બેડીઈ
૧૬) કળશી : શેર	૩૮) ૧૧ રતી : તોલો
૧૭) ખાંડી : શેર	૩૯) ૬૪ શેર : કળશી
૧૮) બાર : શેર	૪૦) કળશીની બશેરી કેટલી ?
૧૯) ગાદી : શેર	૪૧) ૭૫ શેર : ગાદી
૨૦) બેડીઈ : શેર	૪૨) ૨ વસા : વીંધુ
૨૧) વર્ષના દિવસ કેટલા ?	૪૩) ગાદીમાં ૫ શેર કેટલીવાર ?
૨૨) વર્ષ : દિવસ	૪૪) ગાદી : ૫ શેર

- ૭૨) ૩ નવટાંક ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર છે ?
 ૭૩) ૧૧ રૂપીઆ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ?
 ૭૪) કેટલા આના ને ૩૩૩ રૂપીઆનું ગુણોત્તર ?
 ૭૫) ૩ રૂપીઆ ને કેટલી પાઇનું ગુણોત્તર ?
 ૭૬) કેટલા તોલા ને ૮ ગદિઆણાનું ગુણોત્તર ?
 ૭૭) કેટલી કળશી ને ૪ બારનું ગુણોત્તર ?
 ૭૮) ૫ રૂપીઆ ને કેટલી પાઇનું ગુણોત્તર ?
 ૭૯) ૭ શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ?
 ૮૦) ૭ પેન્સ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર ?
 ૮૧) ૩૨ મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ?
 ૮૨) બેડીઝ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ?
 ૮૩) કેટલા મણ ને ૫ નવટાંકનું ગુણોત્તર ?
 ૮૪) ૫ શેર ને કેટલી આંડીનું ગુણોત્તર ?
 ૮૫) કેટલા ઓસ ને ૨૪ ઝાનનું ગુણોત્તર ?

સૂચના—૮૬ થી ૧૦૧ સવાલના જવાબ અનેક આવશે ?

- ૮૬) કેટલા રૂપીઆ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ?
 ૮૭) કેટલા મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ?
 ૮૮) કેટલા બેડીઆં ને કેટલી કળશીનું ગુણોત્તર ?
 ૮૯) કેટલા આના ને કેટલી પાઇનું ગુણોત્તર ?
 ૯૦) કેટલા મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ?
 ૯૧) કેટલા તોલા ને કેટલા વાલનું ગુણોત્તર ?
 ૯૨) કેટલી માલગીબો કેટલા મણનું ગુણોત્તર ?
 ૯૩) કેટલી આંડી ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ?

૧૪] ત્રીજી ચાપડીનો “ડિકટેથ : શિક્ષક” ત્રણ આના.

- ૯૪) કેટલા પાંડ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર ૨૦ ?
 ૯૫) કેટલા શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
 ૯૬) કેટલી પાઇ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨}$?
 ૯૭) કેટલા આના અને કેટલા રૂપીઆ ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨}$?
 ૯૮) કેટલા શેર ને કેટલા રૂપીઆભારનું ગુણોત્તર ૩૨ ?
 ૯૯) કેટલા મણ ને કેટલી ગાલત્રીનું ગુણોત્તર ૬૦ ?
 ૧૦૦) કેટલા તમ્બુ ને કેટલા ગજનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨}$?
 ૧૦૧) કેટલી રતી ને કેટલા તોલાનું ગુણોત્તર $\frac{૧}{૨}$?

પ્રકરણ ૨.

કસર.

વ્યવહારમાં પદાર્થોની કિંમતની આપ લે ચલણી નાણાંથી કરવામાં આવે છે. નાણામાં હલકામાં હલકું નાણું પાઇ છે. ૧૦૦ પાઇથી ઉપરાંત થાય તો આખી ગણી લેવા આવે છે, પણ ૧૦૦ પાઇથી ઓછી થાય તો છોડી દેવામાં આવે છે.

હિસાબ દોકડા, બદામ, વીસવાસીથી ગણવામાં આવે છે. તેમાં પણ ઉપર મુજબ કસર મુકવી. જવાબ દોકડા, બદામ અને વીસવાસીમાં ન માંડતાં તેનું નાણું કરી રૂપીઆ, આના, પાઇ, માં માંડવો.

પ્રકરણ ૩

તમામ ગુણોત્તરમાં લાગુ પડતી કુંચીઓ.

૧) ભારે પરિમાણ ઉપરથી હલકા પરિમાણની કિંમત કાઢવાની રીત:—

શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા 'ડિક્ટેશન શિક્ષક' ત્રણ આના. [૧૫]

ભારે પરિમાણની કિંમતને, ભારે પરિમાણ અને હલકા પરિમાણના ગુણોત્તરે ભાગવા. ભાગાકાર ભારે પરિમાણની કિંમતની જાતનો આવશે. જેમકે ૧) ૩૦ ૨૫૦ એ તોલો તો ૪ વાલનું થું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત ૩૦. ૨૫૦ને ભારે પરિમાણ તોલો અને હલકા પરિમાણ ૪ વાલના ગુણોત્તર ૮એ ભાગ્યા. $૨૫૦ \div ૮ = ૩૧.૨૫$ આના = ૩. ૩) જવાબ આવ્યો. (૨૫૦ ૩૫૦ આને ૮ થી ગુણવા અથવા ૨૫૦ને ૮ ૩૫૦ આએ ગુણવા એ બરાબર છે. હવે ૮ ૩૫૦ આએ એટલે બે આના, માટે ૨૫૦×૨ આના = ૫૦ આના = ૩. ૩) દા. ૨) ૩. ૬૩) ગાલી તો ૧૨ શેરતું થું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત ૩૦. ૬૩)ને ભારે પરિમાણ ગાલી અને હલકા પરિમાણ ૧૨ શેરના ગુણોત્તર ૧૦૦ એ ભાગ્યા. $૬૩ \div ૧૦૦ = ૦.૬૩$ દોઢડા = ૩. ૦૦ = ૦૦ દોઢડા જવાબ. (૬૩ ૩૫૦ $\times \frac{૧૦૦}{૬૩} = ૬૩ \times \frac{૧૦૦}{૬૩}$ ૩. છે. $\frac{૧૦૦}{૬૩}$ ૩૫૦ આ = ૧ દોઢડા માટે $૬૩ \times ૧ = ૬૩$ દોઢડા = ૩ ૦૦ = ૦૦ દોઢડા.)

૩) જા ખાંડીના પરા ૩૫૦ આ તો ૩૦ શેરતું થું ?

ભારે પરિમાણની કિંમત ૩. પરાને ભારે પરિમાણ જા ખાંડી અને

ગુણોત્તર એ સાદી સંખ્યા છે. છતાં આ રીતમાં તેને વિશેષ (પરિમાણવાળી) સંખ્યા ગણી લેવામાં આવે છે માટે પહેલી સંખ્યા જે વિશેષ સંખ્યા છે તેને સાદી સંખ્યા ગણી લેવી જોઈએ કારણ ૨૫૦ છે જેમકે ૫ ૩૫૦ $\times ૨ = ૧૦$ ૩૫૦ અથવા ૫×૨ ૩૫૦ = ૧૦ ૩૫૦ છે.

૧૬] પાંચમા ધોરણનો “મુળગણિત શિક્ષક” ત્રણ આના.

હલકા પરિમાણ ૩૦ શેરના ગુણોત્તર ૨૦૦ એ ભાગ્યા.
 $૫૨૦ \div ૨૦૦ = ૨.૬$ દોકડા = કારણ ૩ પીઆનો ૨૦૦ મો ભાગ ૦.૧ દોકડો
 છે, માટે $૫૨૦ \times ૦.૧ = ૫૨$ દોકડા = ૩. ૦ ૧૧ દો. જવાબ

૨) હલકા પરિમાણ ઉપરથી ભારે પરિમાણની કિંમત કાઢવાની રીત:-

હલકા પરિમાણની કિંમતને હલકા પરિમાણ અને ભારે પરિમાણના ગુણોત્તરે ભાગવા. ભાગાકાર હલકા પરિમાણની કિંમતની જાતનો આવશે જેમને દા. ૧) ૩. ૦) ના નું શેર તો મળુનું શું?

હલકા પરિમાણની કિંમત ૨૧ આનાને હલકા પરિમાણ ૧૧ શેર અને ભારે પરિમાણ મળુના ગુણોત્તર $\frac{૩}{૪}$ ભાગ્યા. ૨૧ આના $\div \frac{૩}{૪} = ૨૮$ આના $\times ૩૨ = ૮૦$ આના = ૩. ૫) જવાબ. અથવા ૨૧×૩૨ આના = ૨૧×૨ ૩ પીઆ = ૫ ૩ પીઆ.

૨) ૩. ૦) નાનું શેર તો મળુનું શું?

હલકા પરિમાણની કિંમત ૨૧ આનાને હલકા પરિમાણ શેર અને ભારે પરિમાણના ગુણોત્તર $\frac{૩}{૪}$ ભાગ્યા. $૨૧ \div \frac{૩}{૪} = ૨૮$ આના $\times ૪૦ = ૮૦$ આના = ૩. ૫) જવાબ.

૩) ૭૧ શેરના ૬ આના તો ૩ ખાંડી શું?

હલકાના પરિમાણની કિંમત ૬ આનાને હલકા પરિમાણ ૭૧ શેર અને ભારે પરિમાણ ૩ ખાંડીના ગુણોત્તર $\frac{૩}{૪}$ ભાગ્યા. તો ૬ આના $\div \frac{૩}{૪} = ૮$ આના $\times ૩૨૦ = ૨૫૬૦$ આના = ૩. ૧૨૦ અથવા ૬×૩૨૦ આના = ૬×૨૦ ૩ પીઆ = ૧૨૦ ૩ પીઆ જવાબ.

૩) કિંમત ઉપરથી વજન કાઢવાની રીત:-

જેટલું વજન આપ્યું હોય અને જેટલી કિંમતનું શેરું હોય.

ચાથા ધોરણનો “મુખગચ્છિત શિક્ષક” ત્રણ આના. [૧૭

તે બેનો ગુણાકાર કરવો, પછી તે ગુણાકારને આપેલી કિંમતે ભાગવાથી જવાબ આપેલા વજનની જાતનો આવશે.

૧) રૂ. ૪૫માં ૧૧ ગાંધી મઠ મળે તો રૂ. ૩)માં કેટલા આવશે? $11 \times 3 = ૩૩$, $૪૫ \div ૩ = ૧૫$ ગાંધી = ૩ મથુ જવાબ.

૨) રૂ. ૭૨)નું ૧૧ કળશી તો રૂ. ૬)નું કેટલું? $11 \times ૬ = ૬૬$, $૭૨ \div ૬ = ૧૨$ કળશી = ૨ મથુ જવાબ,

૩) રૂ. ૦૧૧ ના ૨૧ નંગ તો રૂ. ૪)નાં કેટલાં? $૨૧ \times ૪ = ૮૪$, $૮૪ \div ૦૧૧ = ૧૧૨$ નંગ જવાબ.

૪) રૂ. ૫૨૧માં ૧૧ ગાંધી મઠ મળે તો રૂ. ૧)નામાં કેટલા આવશે? $11 \times ૧) = ૧૧$ ના. $૫૨૧ \div ૧૧ = ૪૭$ ગાંધી = ૩૭૧ શેર.

મનોયત્ન ૩.

- ૧) એક આનાનું નવટાંક તો મથુનું શું?
- ૨) રૂપીઆનું ૪ શેર તો ભારનું શું?
- ૩) વાલના રૂ. ૦૧૧ તો ૨૧ તોલાનું શું?
- ૪) રૂ. ૭૧૧ દળર તો ૧૨૫ નંગનું શું?
- ૫) ડઝનના રૂ. ૦)ના તો ૨૧ ઓસનું શું?
- ૬) રૂ. ૦૧નું ૧૦ શેર તો ગાંધીનું શું?
- ૭) મહીનાના રૂ. ૧૭૧ તો ૧૦ દિવસનું શું?
- ૮) ૭૧ વાલના રૂ. ૨૧ તો ૭૧ તોલાનું શું?
- ૯) રૂ. ૬૦)નું ૨૧ ખાંડી તો રૂ. ૫)નું કેટલું?
- ૧૦) રૂ. ૦)નું ૦૧ મથુ તો રૂ. ૧૫)નું કેટલું?
- ૧૧) મથુના રૂ. ૨૧ તો રૂ. ૧૧નું કેટલું?
- ૧૨) રૂ. ૧૮૧૧નું ૨૦ મથુ તો રૂ. ૩૧૧નું કેટલું?

૧૮] ચાથી ચાપડીનો “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” ગ્રન્થ આના.

- ૧૩) ૭) વર્ણના રૂ. ૧૦૫) તો ૭ મહીનાનું શું ?
 ૧૪) રૂ. ૧૫) મધ્ય તો ૩૫૫ મહાનું શું ?
 ૧૫) ૩ અધોળના રૂ. ૧૦૦ તો ૩ શેરનું શું ?
 ૧૬) ૭ પેનની ૫ પાઇ તો ૫ આનાની કેટલી ?
 ૧૭) રૂ. ૨૫૫૦ તો ૨૫૫૦ તો ૪ વાલનું શું ?
 ૧૮) રૂ. ૧૨૫૦ તો ૫ મધ્ય તો ૪ શેરનું શું ?
 ૧૯) ૬૪ કરીનો રૂ. ૧૫૦ તો રૂ. ૧)૦૦ની કેટલી ?

પ્રકરણ ૪.

શેરના નવટાંક કેટલા ? અચ્છેરના અધોળ ? મહાની પાંચશેરી કેટલી ? માસાની રતી ? દિવસના પહોર ? પાયલીની ટિપરી ? ખાંડીના ફરા ? ઔસના દ્રામ (એવો) ? માધલના ફર્લોંગ ? ક્વાર્ટરના ખુસલ ? ખુસલના ગેલન કેટલા ? જ. ૮. ત્યારે ઉપલાં પરિમાણોનું ગુણોત્તર શું ? જ. ૮.

૮ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

શેર ને નવટાંક, અચ્છેર ને અધોળ, મધ્ય ને પાંચશેરી, માસો ને રતી, દિવસ ને પહોર ? પાયલી ને ટિપરી, ખાંડી ને ફરા, ઔસ ને દ્રામ (દવા તોલવાનું), માધલ ને ફર્લોંગ, ક્વાર્ટર ને ખુસલ, ખુસલ ને ગેલન ?

એ પરિમાણોમાંથી બારે પરિમાણ કહો. હલકા કહો. હલકા બારેનો કેટલામો ભાગ છે ? જ. ૮મો ભાગ. બારે હલકાથી કેટલા ગણા છે. જ. ૮ ગણા.

જો બારે પરિમાણના એકમની કિંમત રૂ. ૧ પડે તો હલકા એકમની કિંમત બારેના કેટલામા ભાગની પડે ? જ. ૮મા ભાગની.

મોથા ધોરણનો “મુખગચ્છિત શિક્ષક” ત્રણ આના. [૧૬

૩પીઆનો ૮મો ભાગ શુ? જ. ૨ આના. ૩પીઆથી કેટલા ગણા આના આવ્યા? જ. બમણા. પણ જો ભારે એકમની કિંમત ૩. ૨ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. ૪ આના. ૩પીઆથી કેટલા ગણા આના આવ્યા? જ. બમણા. માટે.

૧) ભારે એકમના ૩પીઆથી બમણા આના હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ આનો પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. દોઢ પાંચ. આનાથી કેટલી ગણી પાંચ પડે? જ. દોઢ ગણી. જો-ભારે એકમની કિંમત ૨ આના પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. ૩ પાંચ=૧ પૈસો. આનાથી કેટલી ગણી પાંચ આવી? જ. દોઢ ગણી. પૈસા કેટલા ગણા આવ્યા? જ. અડધા. ભારે એકમના આનાથી કેટલા ગણી પાંચ આપવી પડે? જ. દોઢ ગણી. પૈસા કેટલા ગણા આપવા પડે? જ. અડધા. માટે

૨) ભારે એકમના આનાથી દોઢ ગણી પાંચ અથવા અડધા પૈસા હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ પૌંડ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી? જ. પૌંડના આઠમા ભાગ નેટલા. પૌંડનો આઠમો ભાગ શુ? જ. ૨૧ શિલિંગ. પૌંડથી કેટલા ગણા શિલિંગ આવ્યા? જ. અઢીગણા. ભારે એકમના પૌંડથી કેટલા ગણી શિલિંગ આપવી પડે? જ. અઢીગણી. માટે,

૩) ભારે એકમના પૌંડથી અઢીગણા શિલિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ શિલિંગ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. દોઢ પેન્સ. શિલિંગથી કેટલા ગણા

૨૦] ત્રીજા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” એ આનાં.

પેન્સ પડે ? જ. દોઢ ગણ્યા. બારે એકમના શિલિંગથી કેટલા ગણ્યા
પેન્સ આપવા પડે ? જ. દોઢ ગણ્યા. માટે.

૪) બારે એકમના શિલિંગથી દોઢ ગણ્યા પેન્સ હલકા
એકમની કિંમત પડે.

બારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો હલકા
એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. ૦ા દાર્ધિંગ. પેન્સથી કેટલા ગણ્યા
દાર્ધિંગ પડે ? જ. અડધા. બારે એકમના પેન્સથી કેટલા ગણ્યા
દાર્ધિંગ આપવા પડે ? જ. અડધા.

૫) બારે એકમના પેન્સથી અડધા દાર્ધિંગ હલકા
એકમની કિંમત પડે.

આગળ કુચ્ચીઓ કઢાવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.

૩. ૧)નું ૧ મણુ તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૨ આના.

૩. ૨)નું ૩ ગણુ તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૪ આના.

૩. ૫)નું ૧૬ મણુ તો બે મણુનું શું જ. ૧૦ આના.

૩. ૦)નું શેર તો નવટાંકનું શું ? જ. દોઢ પાછ.

૩. ૦)નું ૧૥ શેર તો ૧૥ નવટાંકનું શું ? જ. ૧૥ પાછ.

૧ પૈસાનું એક શેર તો ૧ નવટાંકનું શું ? જ. ૦ા ઉપઆનો.

૭ પૈસાનું ૪ શેર તો ૪ નવટાંકનું શું ? જ. ૩ા ઉપઆના.

હવે રૂપીઆના ભાવ પરથી બારે પરથી હલકાની કુચ્ચીઓ.

* રૂપીઆના ભાવ પરથી બારેપરથી હલકાની કિંમત.

૧) જોટલા રૂપીઆનું જોટલું બારે પરિમાણુ તેથી બમણા
આનાનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણુ.

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના.

પહેલા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક દોઢ આનો. [૨૧

૨) જેટલા આનાનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી દોઢ ગણી પાછનું તેટલું જ હલકું પરિમાણ.

૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી ૧૦ હપઆનાનું, તેટલું જ, હલકું પરિમાણ.

હલકાથી ભારે કેટલા ગણ્યા છે ? જ. ૮ ગણ્યા.

હવે જો હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ. ૧ આનો, ૧ પૈસો, ૧ પાછ, ૧ પૌંડ, ૧ શિલિંગ, ૧ પેન્સ, ૧ ફાધિંગ પડે તો ભારે એકમની કિંમત કેટલા ગણી પડે ? જ. ૮ ગણી. ૮ ગણી એટલે ? ૮ રૂ., ૮ આના=૧૦ રૂ., ૮ પૈસા=એ આના, ૮ પાછ, ૮ પૌંડ, ૮ શિલિંગ, ૮ ફાધિંગ=૨ પેન્સ પડે. માટે.

૧) હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ. પડે તો ભારે એકમની શી ? રૂ. ૮)

૨) “ “ “ ૧ આનો “ “ “ “ ? રૂ. ૧૦

૩) “ “ “ ૧ પૈસો “ “ “ “ ? ૨ આના

૪) “ “ “ ૧ પાછ “ “ “ “ ? ૮ પાછ

૫) “ “ “ ૧ પૌંડ “ “ “ “ ? ૮ પૌંડ

૬) “ “ “ ૧ શિલિંગ, “ “ “ “ ? ૮ શિ.

૭) હલકા એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો ભારે એકમની શી ? ૮ પેન્સ

૮) “ “ “ ૧ ફાધિંગ, “ “ “ “ ? ૨ પેન્સ

હલકા એકમપરથી ભારે એકમની કિંમત:—

૧) આનાથી ૧૦ રૂપિયા. ૨) પૈસાથી ૧૦૦ આના. ૩) પાછથી ૧૦ આના અને ૧૦૦ પાછ. ૪) ફાધિંગથી ૧૦૦ પેન્સ

આગળ કુંચીઓ કાઢવી છે માટે નીચેના દિસાંચ પૂછો.

૩. ૧)નું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું થું ? જ. ૮ રૂ.

૩. ૨)નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું થું ? જ. ૧૬ રૂ.

૨૨] બાળવર્ગના “અખગણિત શિક્ષક” સવા આનો.

૩. ૦)~નું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું થું ? જ. ૦૧ ૩.
 ૩. ૦)~નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું થું ? જ. ૧૧ ૩.
 ૧ પૈસાનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું થું ? જ. ૨ આના
 ૪ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૫ શેરનું થું ? જ. ૮ આના
 ૧ પાઇનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું થું ? જ. ૮ પાઇ
 હવે ૩ આના બાવપરથી હલકા પરથી ભારેની કુંચીઓ કઢાવો.

* ૩પીઆના બાવપરથી હલકાપરથી ભારેની કિંમત—

- ૧) જેટલા ૩પીઆનું જેટલું હલકું પરિમાણુ તેથી ૮ ગણા ૩પીઆનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણુ.
- ૨) જેટલા આનાનું જેટલું હલકું પરિમાણુ તેથી ૦૧ ૩પીઆનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણુ.
- ૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું હલકું પરિમાણુ તેથી બમણા આનાનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણુ.
- ૪) જેટલી પાઇનું જેટલું હલકું પરિમાણુ તેથી ૮ ગણી પાઇનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણુ.

ઉદાહરણ—

- ૧) ૩. ૩)નું શેર તો નવટાંકનું થું ? જ. ૩પીઆથી બમણા આના. માટે $૩ \times ૨ = ૬$ આના=૬. ૦=
- ૨) ૫ આનાનું મણુ તો ૫ શેરનું થું ? જ. આનાથી દોઢ ગણી પાઇ. માટે $૫ \times ૧૧ = ૭૧$ પાઇ=૨. ૦)૦૧ ૧૧ પાઇ.
- ૩) ૨૧ પૈડમાં ૧ માઇઝ રેલવે દુરસ્ત થાય તો ૧ ફર્માંગ રેલવે દુરસ્ત કરામણી થું ખર્ચ થશે ? જ. પૈડથી ૨૧ ગણી સિલિંગ માટે $૨૧ \times ૨૧ = ૬૧$ સિલિંગ.

બીજી ગ્રામીણીનો "ડિક્ટેશન શિક્ષક" અટ્ટી આના. [૨૩

- ૪) ૩ શિલિંગમાં ૧ ઑંસ દવા મળે તો દ્રામનું શું ?
જ. શિલિંગથી દોઢા પેન્સ. માટે $૩ \times ૧૧ = ૪૧$ પેન્સ.
- ૫) ૪ પેન્સમાં ૧ મ.ઇલની મુસાફરી થાય તો ૧ ફાર્લિંગ મુસાફરીનું શું આપવું પડશે ? જ. પેન્સથી ૧૧ ફાર્લિંગ, માટે $૪ \times ૧૧ = ૪૪$ પેન્સ.
- ૬) ૩. ૫)નું ૩ માસા તો દસ આનાનું કેટલું ? જ. રૂપીઆથી બમણા આના છે. માટે માસા જેટલીજ રતી એટલે ૩ રતી = ૧ વજ્ર
- ૭) ૪ આનાનું ૨ પાયલી તો ૬ પાઇનું કેટલું ? જ. આનાથી દોઢ ગણી પાઇ છે, માટે પાયલી જેટલીજ ટીપરી એટલે ૨ ટીપરી.
- ૮) ૨ પૈસાનું ૩ શેર તો ૧ ઉપઆનાનું (૧૧૧ પાઇનું) કેટલું ? જ. પૈસાથી અડધા ઉપઆના છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૩ નવટાંક = શેર ૦ =
- ૯) ૩. ૨)નું ૨ ખાંડી તો ૩. ૧૧૧માં કેટલું આવે ? જ. રૂપી આ જેટલાજ આના છે, માટે ખાંડીથી અડધા ફરા એટલે ૧ ફરા.
- ૧૦) ૬ આનાનું ૪ શેર તો ૪૧ પાઇ (૬ ઉપઆના) નું કેટલું ? જ. આના જેટલા ઉપઆના છે માટે શેરથી અડધા નવટાંક એટલે ૨ નવટાંક = ૦ શેર.
- ૧૧) ૩. ૧)નું ૫ શેર તો મળવું શું ? જ. રૂપીઆથી ૮ ગણા રૂપીઆ માટે ૮ ૩.
- ૧૨) ૩. ૦)નું નવટાંક તો શેરનું શું ? જ. આનાથી ૧૧ રૂપીઆ માટે $૨ \times ૧૧ = ૨૨$ ૩.
- ૧૩) ૩ પૈસાની ટીપરી તો પાયલીનું શું ? જ. પૈસાથી બમણા આના, માટે $૩ \times ૨ = ૬$ આના = ૩. ૦ =
- ૧૪) ૨ પાઇનું નવટાંક તો શેરનું શું ? જ. પાઇથી ૮ ગણી પાઇ.

૨૪] ત્રીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

માટે $૨ \times ૮ = ૧૬$ પાછ=૩. ૦) ના ૧ પાછ.

- ૧૫) ૦૥ પૌડના યુગ્મલ ધઉં મળે તો ક્વાટરનું શું ? જ. પૌડથી ૮ ગણા પૌડ માટે $૦૥ \times ૮ = ૪$ પૌડ
- ૧૬) ૨૥ શિલિંગમાં ગેલન કરોસીન મળે તો યુગ્મલ કરોસીનનું શું ? જ. શિલિંગથી ૮ શિલિંગ માટે $૨૥ \times ૮ = ૨૦$ શિલિંગ=૧ પૌડ.
- ૧૭) ૩૥ પેન્સમાં ૧ દ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔંસનું શું ? જ. પેન્સથી ૮ ગણા પેન્સ, માટે $૩૥ \times ૮ = ૩૦$ પેન્સ=૨૥ શિલિંગ.
- ૧૮) ૧૥ ફાર્લિંગમાં ૧ દ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔંસનું શું ? જ. ફાર્લિંગથી ૮ ગણા ફાર્લિંગ માટે $૧૥ \times ૮ = ૧૦$ ફાર્લિંગ=૨૥ પેન્સ.
- ૧૯) ૩ આનાનું નવટાંક તો ૩ રૂપીઆનું કેટલું ? જ. આના જેટલાજ રૂપીઆ છે. માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.
- ૨૦) ૨ ઉપઆના (૧૥ પાછનું) નવટાંક તો ૨ આનાનું કેટલું ? જ. ઉપઆના જેટલાજ આના છે, માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.
- ૨૧) ૩ પૌનું ૩ નવટાંક તો ૪૦ રૂપીઆનું કેટલું ? જ. રૂપીઆથી ૮ ગણા રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.
- ૨૨) ૩. ૦) નું ૨ નવટાંક તો ૩. ૧૥નું કેટલું ? જ. આનાથી ૦૥ રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૨ શેર.
- ૨૩) ૩ પૌઆનું ૫ નવટાંક તો ૬ આનાનું કેટલું ? જ. પૌઆથી બમણા આના છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૫ શેર.
- ૨૪) ૨ પાછનું ૩ નવટાંક તો ૧૬ પાછનું કેટલું ? જ. પાછથી ૮ ગણી પાછ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.

મુંબઈ ઇલાકાની ભૂગેળની:-

પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના.

મનોપાત્ર ૪.

- ૧) ૩. ૦ાન શેર તો નવટાંકનું શું ?
- ૨) ૫ શેર ભારના ૩ આના તો મણનું શું ?
- ૩) નવટાંક હોંગના ૩. ૦)આ તો શેરનું શું ?
- ૪) ૩. ૨ા એ શેર હોંગ મળે તો ૩. ૧ાનાની કેટલી ?
- ૫) મણના ૩. ૧ાા તો ૫ શેરનું શું ?
- ૬) ૩. ૨ાએ શેર તો ૫ રૂપીઆભારનું શું ?
- ૭) ૨ા પૈસાનું ૫ શેર તો મણનું શું ?
- ૮) ૩. ૦)નાનું શેર તો ૩. ૧ાાનું કેટલું ?
- ૯) ૫ શેરના ૩. ૦ાન તો મણનું શું ?
- ૧૦) ૩. ૩ાા એ મણ તો ૧ા મણ ૫ શેરનું શું ?
- ૧૧) મણ મળના ૩. ૨ાના તો મણ ૩) ૫ શેરનું શું ?
- ૧૨) ૩. ૧ાનાનું મણ તો ૨ા મણ ૫ શેરનું શું ?
- ૧૩) ટીપરીની ૫ પાઇ તો પાચલીનું શું ?
- ૧૪) ૧ આનાની ૧ પાચલી તો ૩ાા ટીપરીનું શું ?
- ૧૫) મણ મળના ૩. ૨)ન તો ૧૫ શેરનું શું ?
- ૧૬) ૩. ૬ાની મણ ખાંડ તો ૦ા મણ ૫ શેરનું શું ?
- ૧૭) ૩. ૦ાનો માસો તો ૩. ૦ાનાનું કેટલું ?
- ૧૮) ૫ શેર દૂધીના ૩. ૦)આ તો ૪ાા મણનું શું ?
- ૧૯) ૧ા માસાનો ૩. ૦)ન તો દોઢ પાઇનું કેટલું ?
- ૨૦) રૂપીઆની ૦ાા શેર ખાંડ તો શેર ૦ાનાનું શું ?
- ૨૧) શેર ૦ા નો એક આનો તો ૨ા શેરનું શું ?
- ૨૨) ૩. ૨૧ાન મણ તો ૨ા મણ ૫ શેરનું શું ?
- ૨૩) ૩. ૦ાના એક માઇલની મુસાફરી આવ તો ફોર્મ મુસાફરી.

૨૬) પાંચમા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ત્રણ આના.

નું શું બેસે ?

- ૨૪) ૩૦ શિબિંગમાં ૧ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૫ માઇલ ૨ ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું ખર્ચ થાય ?
- ૨૫) ૩. ૦) ત્રણ ૫ રૂપિયાભાર તો શેરનું શું ?
- ૨૬) ૩૦ પૈસાનું ૫ શેર તો મજનું શું ?
- ૨૭) ૨૦ પૈસામાં માઇલની મુસાફરી થાય તો ૨૦ શિબિંગમાં કેટલી મુસાફરી થશે ?
- ૨૮) ૨૦૦૦ ૩. ૦) તો ૨૦ માસાનું શું ?
- ૨૯) ૫ શેર વેગણના ૩. ૦) તો ૩. ૧૦૦૦માં કેટલા આવે ?
- ૩૦) ૩૬ જમીનના ૩૦ પૈસા પડે તો ૫ પૈસાનું શું ?
- ૩૧) વર્ષનો પગાર ૨૦૦ શિબિંગ તો ૧૦૦ મહીનાનો કેટલો ?
- ૩૨) ૨૦ પૈસામાં ૧૦૦૦૦૦ દવા મળે તો ૧૦૦૦૦૦ દવાનું શું બેસે ?
- ૩૩) ૨૦૦ પૈસામાં ૩૦૦૦ લેંપ આવે તો ૧૦૦૦ ડઝનનું શું ?
- ૩૪) કોથળા ધઉંના ૩. ૨૦૦૦૦ બેસે તો ૦૦૦ મજુ ૫ શેરનું શું ?
- ૩૫) મોટા હારાના ૩. ૨૨૦૦૦ તો ૨૦૦ મજુ ૫ શેરનું શું ?
- ૩૬) મજુ ખનાતના ૩. ૩૦૦ તો ૩૦૦૦૦ તસનું શું ?
- ૩૭) ૩. ૮૫૦૦ એ ગાંધી તો ૩૦૦૦૦ મજુનું શું ?
- ૩૮) ગદિઆણના ૩. ૧૪૦૦૦ તો ૩૦૦૦૦ વાલનું શું ?
- ૩૯) ૩. ૧૮૦૦૦ એ સેંકડો તો ૨૦૦૦૦૦૦ કેટલા નંમ ?

૧૬ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો

શેર ને અધોળ; મજુ ને અઢીશેરી; ઠળશી ને મજુ; ગદિઆણો ને વાલ, ફરો ને પાયલા; ઔસ ને દ્રામ (એવ) પૈસા ને ઔસ

બીજા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” છે આના. [૨૭

(એવ); ગુઠો ને ચોરસ આના; પૌંડ ને ૦૧૧ ઔસ (દવાનું); માધ્ય ને ૦૧ ફલિંગ,

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત--

- ૧) રૂપીઆ જેટલા આના. ૨) આના જેટલાજ ઉપઆના,
૩) પૌંડથી ૧૧ ગણા શિલિંગ. ૪) શિલિંગથી પોણા પેન્સ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત --

- ૧) આના જેટલાજ રૂપીઆ,
૨) પૈસાથી ૪ ગણા આના અથવા પૈસાથી ૦૧ ગણા રૂપીઆ.
૩) ફલિંગથી ૪ ગણા પેન્સ.

મનોચલન પ.

- ૧) શેરના રૂ. ૪૫૦ તો અષોળનું શું ?
૨) મણના રૂ. ૪૫૦૦ તો ૨૫૦ શેરનું શું ?
૩) મણના રૂ. ૫૦ તો ૨૫૦ શેરનું શું ?
૪) મણના ૧૫ આના તો કળશીનું શું ?
૫) રૂ. ૧૨૫૦૦ કળશી તો ૨૫ મણનું શું ?
૬) રૂ. ૧૫૦૦૦ ૦૧ તોલો તો ૪૫૦ વાલનું શું ?
૭) રૂ. ૧૫૦૦૦ વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?
૮) ૦૧ તોલાના રૂ. ૧૬૦ તો ૨ વાલનું શું ?
૯) ૪૫૦ પૈસાની પાયલી તો ફરાનું શું ?
૧૦) રૂ. ૧૭૫૦ ફરો તો ૩ ફરાનું શું ?
૧૧) એક એકર જમીનનું ગણોત રૂ. ૨૫૦ તો રૂ. ૦૧૫૦૦ કેટલી જમીનનું ગણોત આવે ?
૧૨) ૧૫૦ કળશીના રૂ. ૪૨૫૦ તો ૧૫૦ મણનું શું ?
૧૩) રૂ. ૧૫૦૦ ફરો તો ૬ પાયલીનું શું ?

૨૮] બાળપોથીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” હોઠ આનો.

- ૧૪) ૩. ૧૩૧૧૧૧ મળ્યું તો ૩ અઢીશીરૂં થું ?
- ૧૫) ૩. ૯૧૧૧૧ મળ્યું તો ૧૧૧ મળ્યું ૨૧૧ શેરૂં થું ?
- ૧૬) ૨૧૧ શેરના ૩ પૈસા તો મળ્યું થું ?
- ૧૭) ૩. ૧૫૧૧૧ ગદિઆણો તો ૨૧૧ વાલનું થું ?
- ૧૮) ૩. ૫૬૧૧૧ કળશી તો મળ્યું થું ?
- ૧૯) ૨૧૧ શેરના ૩. ૦)૧૧૧ તો ૨૧૧ મળ્યું થું ?
- ૨૦) ૩. ૧૧૧૧૧ ગદિઆણો તો ૭૧૧૧ વાલ ૦૧૧૧ રતીનું થું ?
- ૨૧) ૩. ૦)૧૧૧ નું અધોળા તો ૩. ૦૧૧૧૧નું કેટલું ?
- ૨૨) ૩. ૧)નું ૧૧ શેર તો ૩. ૦૧૧૧નું કેટલું ?
- ૨૩) ૨૧૧ શેરનો ૩. ૦)૧૧૧ તો શેર ૦૧૧૧નું થું ?
- ૨૪) ૩૧૧ અધોળાનો ૩. ૦)૧૧૧ તો શેર ૭)નું થું ?
- ૨૫) પૈસાનું ૧૧૧૧ શેર તો ૦૧૧૧ મળ્યું ૧ શેરનું થું ?
- ૨૬) ૩. ૧)નું ૦૧૧૧ મળ્યું તો ૨૧૧૧ શેરનું થું ?
- ૨૭) ૩. ૩)નું ૨૧૧૧ મળ્યું તો ૬૧૧૧ શેરનું થું ?
- ૨૮) ૨૧૧ શેરનો એક પૈસો તો ૭૧૧૧ મળ્યું થું ?
- ૨૯) ૩. ૦)૧૧૧૧નું ૨૧૧૧ શેર તો ૩. ૨૧૧૧નું કેટલું ?
- ૩૦) ૩. ૨૧૧૧૧ ગદિઆણો તો ૪૧૧૧ વાલનું થું ?
- ૩૧) ૩. ૦)૧૧૧૧૧નું ૪૧૧૧ શેર તો ૧૧૧૧૧ ૬ શેરનું થું ?
- ૩૨) પાંચલીના ૩. ૦)૧૧૧૧૧ તો ફરાનું થું ?
- ૩૩) ૩. ૨૭૧૧૧ ગુઠા જમીન તો ૩ આના જમીનનું થું ?
- ૩૪) ૩. ૧૧૧૧૧નું ૧૧૧૧ શેર તો અધોળાનું થું ?
- ૩૫) ૩. ૧૫૧૧૧૧નું ૧૧૧૧૧ મળ્યું તો ૩. ૩૧૧૧૧૧૧નું કેટલું આવે ?
- ૩૬) ૨ પૈસાનું ૨૧૧૧ શેર તો ૩. ૧૧૧૧૧નું કેટલું ?
- ૩૭) ૨૧૧૧૧ પૈસાનું શેર તો ૩. ૫૦૧૧૧નું કેટલું ?

- ૩૮) ફરાના ૩. ડાઝા તો ડા પાચલીનું થું ?
 ૩૯) ૩- ૯ડાઝા ખાંડી તો ૧૧ મથનું થું ?
 ૪૦) ૩. ૬ડાઝા બેડીઈ તો ૨ મથનું થું ?
 ૪૧) ૩. ૧૦૫) માક્ષી તો ૧૧૧૧ મથ ૫ શેરનું થું ?
 ૪૨) ૩. ૨ડાઝા ભાર તો ૧૧૧ મથનું થું ?
 ૪૩) ૩. ૨૧૧૨ ગજ તો ૧૧૧ તસનું થું ?
 ૪૪) ૪૧૧ તસુના ૩. ૦૧૧૧૧૧ તો ૩ ગજનું થું ?
 ૪૫) ૨ વાક્ષના ૩. ૦૧૧૧૧૧૧ તો તોલાનું થું ?
 ૪૬) ૩. ૦)૧૧૧૧ ૫ નંગ તો ૮૦ નંગનું થું ?
 ૪૭) ૧૨૫ નળીઆનાં ૩. ૨૧૧૨ તો જે હજારનું થું ?
 ૪૮) ૩. ૧૨૧૧૧ ટ્રોસ તો ૯ નંગનું થું ?
 ૪૯) ૩. ૪૩) માક્ષી તો ૩. ૨૧૧૨નું કેટલું ?
 ૫૦) ૩. ૨ડાઝા હજાર તો ૩. ૧૧૧૧૧૧૧ કેટલા નંગ ?
 ૫૧) ૩. ૩૨૧૧નું ૧૧ ખાંડી તો ૧૧૧ મથ ૨૧૧ શેરનું થું ?
 ૫૨) ડઝનનો ૩. ૦૧૧૧ તો ૩. ૦)૧૧૧૧૧ કેટલા નંગ ?
 ૫૩) ૩. ૧૦૦)નું વ્યાજ ૩. ૫) મજે તો ૩. ૬૧નું કેટલું મળશે ?
 ૫૪) ૨૧૧ મથુના ૩. ૬૧૧૨ તો ૨ ખાંડીનું થું ?
 ૫૫) ૩. ૩૫)નું વ્યાજ ૩. ૦)૧૧૧૧૧ તો ૩. ૫૬૦)નું કેટલું ?

૩૨ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

તોસો ને વાલ. બેડીઈ ને મથ; દ્રાપ પાંડ ને રૂપીઆભાર;
 ખુશક ને ક્વાર્ટર; ક્વાટર ને પેક; મથ ને સવાસેરી; હજારી ને
 અધમથીઆ; શેર ને ૧૧ રૂપીઆભાર.

૩૦૧ પાંચમી ચોપડીનો “ ડિક્ટેશન શિક્ષક ” ત્રણ અના.

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત.

- ૧) રૂપીઆથી અડધા આના. ૨) આનાથી અડધા ઉપઆના.
- ૩) પૌડથી ૭ા ગણ્યા પેન્સ. ૪) શિબિંગથી દોઢ ગણ્યા હાધિંગ

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત--

- ૧) આનાથી બમણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી અડધા રૂપીઆ
- ૩) હાધિંગથી ૮ ગણ્યા પેન્સ,

મનોયત્ન ૬,

- ૧) રૂ. ૩ા મણુ તો ૧ા શેરનું થું આપવું ?
- ૨) રૂ. ૨૫) મણુ તો ૧ા શેરનું થું ?
- ૩) રૂ. ૧૬ાાાા મેડીઉં તો મણુનું થું ?
- ૪) રૂ. ૭૬) તોલો તો ૧ વાલનું થું ?
- ૫) રૂ. ૨૫ાાા તોલો તો ૩ વાલનું થું ?
- ૬) રૂ. ૨૪ાા કળશી તો ૦ા મણુનું થું ?
- ૭) ૦ા મણુના રૂ. ૨ાાાાાા તો કળશીનું થું ?
- ૮) રૂ. ૫૫ાા મેડીઉં તો રૂ. ૧૦ાાાાનું કેટલું ?
- ૯) રૂ. ૦ાાનું વાલ તો રૂ. ૯ાાનું કેટલું ?
- ૧૦) ૩ પૈસાનું ૧ા શેર તો મણુનું થું ?
- ૧૧) રૂ. ૨૭ા તોલો તો ૭ વાલ ૨ા રતીનું થું ?
- ૧૨) રૂ. ૧ાાનું ૨ વાલ તો તોલોનું થું ?
- ૧૩) રૂ. ૨૧ાાનું મણુ તો ૩૮ાાા શેરનું થું ?
- ૧૪) ૧ા શેરના રૂ. ૦)ાા તો મણુનું થું ?
- ૧૫) રૂ. ૩૨ાાા તોલો તો રૂ. ૮)ાાનું કેટલું ?
- ૧૬) રૂ. ૦ાાનું ૨ વાલ તો ૪ મદિઆણાનું થું ?
- ૧૭) વાલનો રૂ. ૦ાા તો રૂ. ૨ા મું કેટલું આવશે ?

- ૧૮) ૪ પૈસાનું ૧૧ શેર તો ૩. ૩૫૫ નું કેટલું ?
 ૧૯) વાલના ૩. ૦)ના તો ૧૫૫ ગ. જા વાલ ૧૫૫ રતીનું થું ?
 ૨૦) ૩. ૨૩૫૫ મથુ તો જા શેરનું થું આપવું ?
 ૨૧) ૦૫ મથુના ૩. ૦)ના તો ૦૫ કળશીનું થું ?
 ૨૨) ૩. ૧૮૫૫ મથુ તો ૩. ૦૫ નું કેટલું ?
 ૨૩) ૨૫ શેરનો ૩. ૦)ના તો ૪૫૫ મથુનું થું ?
 ૨૪) ૩. ૦)નાનું ૧૫ મથુ તો ૧૫ બેડીઆનું થું ?
 ૨૫) ૩. ૩૨૫૫ શેરો તો ૩. ૨૨૫૫નું કેટલું ?
 ૨૬) ૩. ૦૫ના ૨૦ શેર તો ૧ ગાલ્લી ૨ મથુનું થું ?
 ૨૭) બેડીના ૩. ૨૫૫ તો ૧૫૫ શેરનું થું ?
 ૨૮) ૩. ૨૬૨૫ વીધુ તો ૧૨૫ કાઠીનું થું ?
 ૨૯) હજારના ૩. ૧૫) તો ૩. ૦૫ના કેટલા નંગ ?
 ૩૦) ગાલ્લીના ૩. ૫૪૫ તો ૦૫૫ મથુ જા શેરનું થું ?
 ૩૧) ૩. ૨૬૫૫ આધી તો ૧૫ શેરનું થું ?
 ૩૨) ૩. ૨૫૫ ગમ તો ૦૫૫ તમ્બુનું થું ?
 ૩૩) ૨૫ શેરના ૩. ૧)ના તો આંડીનો આવ શો ?
 ૩૪) ૩. ૦૫નાં ૩૧૫ નંગ તો હજારનું થું ?
 ૩૫) ૩. ૦૫નાં ૩૫૫ શેર તો ૩. ૨૪)નું કેટલું ?
 ૩૬) જા શેરના ૩. ૦૫ના તો ૬ મથુનું થું ?
 ૩૭) ૩. ૨૫નું શેર તો બેડીનું થું ?
 ૩૮) ૩. ૩)નાં વ્યાજ ૩. ૦)ના મથુ તો ૩. ૧૦૦)નું કેટલું ?

૬૪ ગુણોત્તર આવે એવાં કાઠકો.

ફરો ને શેર, કળશી ને દસશેર; બેડીનાં ને અધમથુઆ; તોભો
 ને ૦૫ વાલ, મથુ ને શેર ૦૫; આધી ને ૫ પોલ.

૩૨] ત્રીજા ધોરણનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

બારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત:—

- ૧) રૂપિયા નોટલાજ પૈસા અથવા રૂ.થી ના ગણા આના.
- ૨) આનાથી ના ગણા ઉપઆના. ૩) પૈાંડથી ૩૦૦ ગણા પેન્સ.
- ૪) ફિલિંગથી ૦૦૦ ગણા ફાર્થિંગ.

હલકા એકમ ઉપરથી બારે એકમની કિંમત:—

- ૧) આનાથી ચોગણા રૂપિયા
- ૨) પૈસા નોટલાજ રૂપિયા.
- ૩) ફાર્થિંગથી ૧૬ ગણા પેન્સ.

મનોયત્ન ૭.

- ૧) રૂ. ૧૯૨) બેડીકં તો ૦૦ મણુનું થું ?
- ૨) ૦૦ મણુના રૂ. ૨૦૦ તો બેડીઆનું થું ?
- ૩) રૂ. ૭૦૦ ફરો તો ૧ શેરનું થું ?
- ૪) રૂ. ૨૫૦૦ કળશી તો ૧૦૦ મણુનું થું ?
- ૫) રૂ. ૦૦૦૦નું ૦૦ મણુ તો બેડીઆનું થું ?
- ૬) રૂ. ૩૫૦૦ કળશી તો રૂ. ૩૦૦નું કેટલું ?
- ૭) ૧૦ શેરના ૪ પૈસા તો બેડીઆનું થું ?
- ૮) ૨ પાઇનું વાલ તો રૂ. ૦નું કેટલું ?
- ૯) રૂ. ૧)નું ૨૦૦ વાલ તો ૫ તોલાનું થું ?
- ૧૦) પૈસાનું ૦૦ શેર તો ૦૦ બેડીઆનું થું ?
- ૧૧) શેરના ૩ પૈસા તો ફરાનું થું ?
- ૧૨) ૫ પૈસાનું ૧૦ શેર તો રૂ. ૩)નું કેટલું ?
- ૧૩) ૧ પૈસાનું શેર તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?
- ૧૪) રૂ. ૧)નું ૦૦૦ મણુ તો કળશીનું થું ?
- ૧૫) રૂ. ૧૬૦૦ મહિઆણો તો ૨ વાલ ૧૦૦ રતીનું થું ?
- ૧૬) ૬ પાઇનું ૦૦ મણુ તો રૂ. ૨)નું કેટલું ?

ત્રીજા ધોરણનો “અુપગણિત શિક્ષક” નો આના. [૩૩]

- ૧૭) ૫ શેરના રૂ. ૦૧ તો રૂ. ૪માં કેટલું આવે ?
- ૧૮) ૧૫ શેરના ૩ પૈસા તો ૦૧ બેડીઆનું થું ?
- ૧૯) એક પૈસાના ૩ નંગ તો રૂ. ૧) નાં કેટલાં નંગ ?
- ૨૦) રૂ. ૪) નાં ૧૨૮ કેળાં તો એક આનાનાં કેટલાં ?
- ૨૧) એક પૈસો બ્યાજ મેળવવા રૂ. ૫) રોકવા તો રૂ. ૧ બ્યાજ મેળવવા થું રોકવું ?
- ૨૨) કાચળાના રૂ. ૧૨) તો શેર ૩) નું થું આપવું ?
- ૨૩) ૧૮૧૧ શેરના ૫ પૈસા તો ગાલ્લીનું થું ?
- ૨૪) રૂ. ૧૮૧૧ એ માણી તો ૭૧ શેરનું થું ?
- ૨૫) પૈસાનું ૦૧૧ શેર તો ધડીનું થું ?
- ૨૬) રૂ. ૦)૦૧૧ નું રૂ. ૨૧ શેર તો રૂ. ૩) નું કેટલું ?
- ૨૭) રૂ. ૧૧ ગજ ૪ તસુનો રૂ. ૧) તો ૧ પૈસાનું કેટલું ?
- ૨૮) ભારના રૂ. ૨૩૧૧ તો ૧૫ શેરનું થું ?
- ૨૯) એક પૈસામાં ૨ દિવસ તો રૂ. ૧) માં કેટલા દિવસ ?
- ૩૦) એકમાધક્ષિનો ખર્ચ ૨ પૌંડ ૫૩ તો ૫ પોલનો કેટલો ખર્ચ થશે ?
- ૩૧) એક પૌંડ વજનના ૪ શિલિંગ તો ૦૧ ઓંસ વજનનું થું ?
- ૩૨) રૂ. ૧૧ ના ૭ તાવ તો રીમનું થું ?
- ૩૩) પૌંડ જવાહીરના ૩ પૌંડ ૫૩ તો ૭૧ પેનીવેટનું થું ૫૩ ?

૨૫૬ ગુણોત્તર આવે એવાં કેળકે.
જળથી ને અદીસેરી; બેડીડ ને પાંચસેરી, માધક ને ૦૧ પોલ;
પૌંડ ને કામ (એવ);

૩૪] બાળપોથીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” બે આના.

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત.

૧) રૂપીઆ જોટલાજ ઉપઆના. ૨) આના જોટલાજ ઉપ ઉપઆના.
હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત.

૧) આનાથી ૧૬ ગણ્યા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૪ ગણ્યા રૂપીઆ.

મનોયત્ન ૮.

- ૧) રૂ. ૬૪) બેડીકં તો ૫ શેરનું થું ?
- ૨) રૂ. ૨૩) કળશી તો ૨૫ શેરનું થું ?
- ૩) રૂ. ૧૧૨ બેડીકં તો ૫ શેરનું થું ?
- ૪) રૂ. ૪૮૫ કળશી તો ૨૫ શેરનું થું ?
- ૫) ૧૫ શેરના રૂ. ૦)૩૫૫૫ તો બેડીઆનું થું ?
- ૬) રૂ. ૦)૩૫૫૫ નું ૫ શેર તો બેડીઆનું થું ?
- ૭) રૂ. ૧૭૫ કળશી તો ૭૫ શેરનું થું ?
- ૮) રૂ. ૪૮) ગુઠો તો એક ચોરસ આનાનું થું ?
- ૯) રૂ. ૧) નું ૨૪ શેર તો ૩ અધોળનું થું ?
- ૧૦) રૂ. ૧૨ ગુઠો તો ૩ ચોરસ આના જમીનનું થું ?
- ૧૧) ૭૫ શેરના ૩ પૈસા તો કળશીનું થું ?
- ૧૨) રૂ. ૨૪૫ મણુ તો શેર ૦)૩૫૫૫ નું થું ?
- ૧૩) ૧૦ શેરનો રૂ. ૦)૩૫૫૫ તો ૨૫ માણી ૨ મણુનું થું ?
- ૧૪) રૂ. ૫૧ બેડીકં તો ૪૫ મણુનું થું ?
- ૧૫) રૂ. ૪૦ તોલો રૂ. ૦૫૫૫ નું કેટલું ?
- ૧૬) પૌડ ૧-૧-૪ માં ૪ માણસની મુસાફરી થાય તો ૩૫૫૫ પોસની મુસાફરીનું થું ખર્ચ થાય ?

પહેલી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” બે આના. [૩૫

૧૭) એક એસ દવાની શીટીના ૩૦૦ ફાઈંગ એસે તો ૧ પૌડમાં
કેટલા વજનની શીટી આવશે ?

૧૮) ૩. ૫૨) બાર તો ૩. ૦) માં કેટલું આવશે ?

૧૯) ૩. ૨૪) માણી તો શેર ૧૦૦૦ તું થું ?

૨૦) ૩. ૩૭૦ બાર તો ૩૦૦ શેર તું થું ?

૨૧) ૩. ૧) તું શેર ૧૦૦૦ તું થી મળે તો ૧૨ મળતું થું ?

૨૨) ૩. ૧) તું ૩૦ શેર તો બાર તું થું ?

૨૩) ૪ માણીના ૩. ૬૪) તો ૭૦ શેર તું થું ?

પ્રકરણ ૫.

૧૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કેળવકો.

હજાર ને સેંકડો; ગાંસડી ને રીમ, સેંકડો ને ૧૦ નંમ.

બારે એકમ પરથી હજાર એકમની કિંમત:—

૧) રૂપીઆથી ૧૦ ગણા દોકડા ૨) આનાથી ૧૦ ગણી બદામ

૩) પૌડથી બમણા શિલિંગ.

હજાર એકમ પરથી બારે એકમની કિંમત:—

૧) આનાથી અડધા રૂપીઆ ને બમણા આના. ૨) પૈસાથી

અઢી ગણા આના. ૩) પાંચથી પોણા આના અને તેટલી પાંચ,

૪) શિલિંગથી અડધા પૌડ.

મનોચત્ન ૯.

૧) ૩. ૫૫) ગાંસડી કામળ મળે તો રીમ તું થું ?

૨) ૩. ૧૨૦ હજાર તો સેંકડોનો ભાવ શો ?

૩૬] ત્રીજા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” બે આના.

- ૩) રૂ. ૧) ના ૫ નંગ તો ૫૦ નંગનું થું ?
- ૪) રૂ. ૬૧ રીમ તો ગાંસડીનું થું ?
- ૫) ગાંસડીના રૂ. ૩૫૦૦ તો ૩ રીમનું થું ?
- ૬) રૂ. ૩૫૦ સેંકડો તો હજારનું થું ?
- ૭) રૂ. ૭૨૫ હજાર તો ૧૦૦ નું થું ?
- ૮) રૂ. ૪૫૦૦ ની ૧૦૦ પેનશીલ તો ૩૫ પેનશીલનું થું ?
- ૯) રૂ. ૧૮૫૫ હજાર તો રૂ. ૨) નાં કેટલાં નંગ આવે ?
- ૧૦) રૂ. ૦) નાં હજાર તો ૬૦ નંગનું થું ?
- ૧૧) રૂ. ૧) ના ૪૫ કેળાં તો ૧૮૦૦ કેળાનું થું ?
- ૧૨) રૂ. ૧૧ સેંકડો તો રૂ. ૦) નાં કેટલાં ?
- ૧૩) ૧૦૦ ટાંકણીના ૪૫૫ પૈસા તો હજારનું થું ?
- ૧૪) એક બાજની રૂ. ૦) ના ૨ પાછ તો રૂ. ૫માં કેટલી આવે ?
- ૧૫) રૂ. ૫૦૦ રીમ તો ૨૫૫ ગાંસડીનું થું ?
- ૧૬) એક પૈસાના ૧૦ જમરણ તો ૦૧ હજારનું થું ?
- ૧૭) ૨૧ ટાંકણીની ૨ પાછ તો ૮૪૦ ટાંકણીનું થું ?
- ૧૮) રૂ. ૪૫૦ એ સેંકડો તો રૂ. ૫૦૦ નાં કેટલાં નંગ ?
- ૧૯) ૧ કેળાનો ૧૫૫ પૈસો તો ૧૦૦ નું થું ?
- ૨૦) એક પાછના ૨૫૫ નંગ તો બે હજારનું થું ?
- ૨૧) રૂ. ૨) નાં કોડી તો ૨૦૦ નંગનું થું ?
- ૨૨) રૂ. ૨૫૦૦ હજાર તો રૂ. ૬૫૦૦ નાં કેટલાં નંગ ?
- ૨૩) રૂ. ૨૮) હજાર તો રૂ. ૧૫૫૫ નાં કેટલાં નંગ ?
- ૨૪) રૂ. ૨૫૦૦ નાં ૬૨૫ નંગ તો હજારનો બાજ શો ?
- ૨૫) રૂ. ૨૨૫ મણ તો ૪ શેરનું થું ?
- ૨૬) રૂ. ૩૧૫ નું ૧૨ મણ તો ૧ હડીનું થું ?

ચોથા ધોરણને “મુખગણિત શિક્ષક” ત્રણ આના. [૩૭]

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની

પ્રશ્નોત્તરમાળા.

સી. એમ. શાહ. શાહપોર-મુરત.

- ૨૭) રૂ. ૬૭૫નું વર્ષ તો ૧ માસ ૬ દિવસનું થું ?
 ૨૮) રૂ. ૧૫) કળશી તો ૧૧૧ મણ ૪ શેરનું ?
 ૨૯) રૂ. ૨૫૭૧ ભાર તો ૨ ધડીનું થું ?
 ૩૦) રૂ. ૩૮) ગાંધી તો ૩ મણનું થું ?
 ૩૧) રૂ. ૧૧૫)માં ૨ ગાંસડી કાગળ મળે તો ૨ રીમનું થું ?

૨૪૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

ગાંધી ને પાંચશેરી; ભાર ને ૪ શેર; માણી ને ૨ શેર. રીમ ને ૨ તાવ.

બારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત:—

૨૪૦ ગુણોત્તરમાં ૮ના ગુણોત્તરના ૩૦મા ભાગની કિંમત.

”	”	૧૦ના	”	૨૪મા	”	”
”	”	૧૨ના	”	૨૦મા	”	”
”	”	૧૬ના	”	૧૫મા	”	”
”	”	૨૦ના	”	૧૨મા	”	”
”	”	૨૪ના	”	૧૦મા	”	”
”	”	૩૦ના	”	૮મા	”	”
”	”	૪૦ના	”	૬મા	”	”

૩૮] ત્રીજા ધોરણનો મુખ્યગણિત શિક્ષક બે આના.

× હલકા એકમપરથી બારે એકમની કિંમત:—

- ૧) આનાથી ૧૫ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૩૦૦ ગણા રૂપીઆ.
- ૩) પાઈથી ૧૧ ગણા રૂપીઆ. ૪) શિલિંગથી ૧૨ ગણા પૌંડ.
- ૫) પેન્સ જેટલાજ પૌંડ.

મનોયત્ન ૧૦.

- ૧) રૂ. ૩૭૦૦ ગાલ્લી તો ૫ શેરનું થું ?
- ૨) રૂ. ૭૦૦ રીમ તો ૪ તાવનું થું ?
- ૩) રૂ. ૦)૨૦ નું ૫ શેર તો રૂ. ૪૫) નું કેટલું ?
- ૪) રૂ. ૧૧૦ માણી તો ૨ શેરનું થું ?
- ૫) ૫ શેરના રૂ. ૦)૨૦ તો ૩૦ રૂપીઆનું કેટલું ?
- ૬) રૂ. ૧૫૦૦૦ ગાલ્લી તો ૦૦ મણનું થું ?
- ૭) ૫ શેરના રૂ. ૦)૨૦ ૧ તો ગાલ્લીનું થું ?
- ૮) ૩ કાગળનો પૈસો તો રીમનું થું ?
- ૯) રૂ. ૦)૨૦૦૦ રીમ તો ૮ તાવનું થું ?
- ૧૦) શેરની ૧ પાઈ તો ગાલ્લીનું થું ?
- ૧૧) ૧ પૈસાના બે કાગળ તો ૪ રીમનું થું ?
- ૧૨) ૨ શેરના રૂ. ૦)૨૦૦૦ તો માણીનું થું ?
- ૧૩) રૂ. ૧૮૦૦૦ માણી તો ૨ શેરનું થું ?
- ૧૪) રૂ. ૨૮૦૦ ગાલ્લી તો રૂ. ૦૦૦૦૦ નું કેટલું ?
- ૧૫) રૂ. ૦)૨૦ નું ૪ શેર તો બાગનું થું ?
- ૧૬) રૂ. ૫) ના ૩ રીમ તો ૬ તાવનું થું ?
- ૧૭) રૂ. ૦)૨૦ નું ૧૨ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મણનું થું ?

× રૂ. ૬૬૬ ગુણોત્તરમાં ૬ ગુણોત્તરથી ૩૦ ગણી કિંમત.

રૂ. ૬૬૬ ગુણોત્તરમાં ૬૬ ગુણોત્તરથી ૨૪ મણી કિંમત.

- ૧૮) ૩ મણના ૩. ૩૫૫ તો ૩ શેરનું થું ?
 ૧૯) ૪ શેરનો એક પૈસો તો ૨ માણીનું થું ?
 ૨૦) ૩. ૭૫ રીમ તો ૭૫ પૈસાના કેટલા કાગળ ?
 ૨૧) ૧૫ રીમના ૩. ૨૫ તો ૬ તાવનું થું ?
 ૨૨) ૩. ૫૨૫ માણી તો ૩. ૦૫૫૫નું કેટલું ?
 ૨૩) ૩. ૧૦)ના ૨૫ રીમ તો ૧ ધા ૧ તાવનું થું ?
 ૨૪) ૩. ૦)નું ૪ શેર તો ભારનું થું ?
 ૨૫) ૪ તાવના ૩. ૦) તો રીમનું થું ?

૩૨૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

મણ ને નવટાંક; ખાંડી ને ૨૫ શેર; કળથી ને ૨ શેર; ભાર ને ૩ શેર, બેડીઈ ને ૪ શેર, મૈલ ને પોલ.

#ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત:-

- ૧) રૂપીઆથી ૫ ગણી બદામ. ૨) આનાથી ૫ ગણી વીસવારી.
 ૩) પાંડથી પોણા પૈની.

*૩૨૦	ગુણોત્તરમાં	૮ના	ગુણોત્તરના	૪૦મા	ભાગની	કિંમત.
૩૨૦	"	૧૦ના	"	૩૨મા	"	"
૩૨૦	"	૧૬ના	"	૨૦મા	"	"
૩૨૦	"	૨૦ના	"	૧૬મા	"	"
૩૨૦	"	૩૨ના	"	૧૦મા	"	"
૩૨૦	"	૪૦ના	"	૮મા	"	"
૩૨૦	"	૬૪ના	"	૫મા	"	"

૪૦] પાંચમી આપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” તથા આના.

+ હાલકા એકમ ઉપરથી બારે એકમની કિંમત:-

- ૧) આનાથી ૨૦ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૫ ગણા રૂપીઆ.
- ૩) શિલ્પમથી ૧૬ ગણા પૌંડ.

મનોરથ ૧૨.

- ૧) રૂ. ૩૦) મથુ તો નવટાંકનું થું?
- ૨) ૫ રૂપીઆભારના રૂ. ૦)ના તો મથુનું થું?
- ૩) રૂ. ૪૫) ખાંડી તો ૨૥ શેરનું થું?
- ૪) રૂ. ૨૫) કળશી તો ૪ અચ્છેરનું થું?
- ૫) રૂ. ૫૫) ભાર તો ૩ શેરનું થું?
- ૬) રૂ. ૬૫) બેડીકું તો ૪ શેરનું થું?
- ૭) ૩ પૌંડમાં એક માઇલ રેલવે બંધાય તો ૧ પાલ રેલવે બંધવાનું ખર્ચ થું થાય?
- ૮) રૂ. ૨૦) મથુ તો ૫ રૂપીઆભારનું થું?
- ૯) ૨૥ શેરના રૂ. ૦)ના તો ખાંડીનું થું?
- ૧૦) પોણા પાશેરના ૩૦ પૈસા તો રૂ. ૬૥ નું કટલું આવે?
- ૧૧) નવટાંકનો ૧૥ પૈસો તો મથુનું થું?
- ૧૨) રૂ. ૦)ના નું ૨૥ શેર તો ખાંડીનો ભાવ શો?
- ૧૩) રૂ. ૦)ના નું ૩ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મથુનું થું?
- ૧૪) રૂ. ૫ શેર તો પોણા અચ્છેરનું થું?
- ૧૫) ૩ પોલ સડક બંધવાનું ખર્ચ ૧૥ પેન્સ થાય તો ૩ માઇલ બંધવાનું ખર્ચ થું થશે?

+ રૂ. ૬૦ ગુણોત્તરમાં દેના ગુણોત્તરથી ૪૦ ગણી કિંમત.

” રૂ. ૬૦ ” ૪૦ ગણી કિંમત.

બીજી ગ્રામીણો “લિક્કેશન શિક્ષક” અહીં આના. [૪૧

- ૧૬) બાનાનું ડાઘ શેર તો ગાલકીનું શું ?
 ૧૭) ૧૦ શેરના રૂ. ૭૫ તો ૧૧ રૂપિયાનારનું શું ?
 ૧૮) અધોળા એલચીના બોત્તલા આના તો મણનું શું ?
 ૧૯) રૂ. ૨૦) માણી તો ૧૫૫ શેરનું શું ?
 ૨૦) રૂ. બાત્તનું ૧૫૫ શેર તો માણીનું શું ?
 ૨૧) રૂ. બોત્તનું ૧૫૫ શેર તો ૬ મણનું શું ?
 ૨૨) રૂ. ૧૬૦૦)નું વ્યાજ રૂ. ૨૫) થયું તો રૂ. ૫)નું વ્યાજ કેટલું થશે.
 ૨૩) ૮ વર્ષમાં રૂ. ૪૦૦) બચાવ્યા તો એ લેખે ૯ દિવસમાં શું બચાવ્યું હશે.

પ્રકરણ ૬.

પરચુરણ દાખલા.

મનોયત્ન ૧૨.

- ૧) કુંડીના રૂ. ૪૫૫ તો રૂ. બાના નાં કેટલા નંગ ?
 ૨) રૂ. ૧૮૫૫ની ૮૦ પતંગ મળે તો રૂ. રાના ના કેટલા ?
 ૩) ૪ કોડીના રૂ. ૧૫ તો ૧૦ નંગનું શું ?
 ૪) બેડીઆના ૩૭૫ રૂપિયા તો રૂ. ૪૫૫નું કેટલું ?
 ૫) ૪ મણના રૂ. ૧૫૫ તો બેડીઆનું શું ?
 ૬) રૂ. ૧૨૫નું ૩૨ મણ તો ૧૫૫ રૂપિયાનું કેટલું ?
 ૭) કળશીના રૂ. ૭૫૫ તો ૨ મણનું શું ?
 ૮) ૩ મણના રૂ. ૩૫૫૫ તો શેરનું શું ?
 ૯) મળના રૂ. ૨૫૫ તો રૂ. બાત્તનું કેટલું ?

૪૨] ત્રીજી ઓપકીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ વ્યાના.

- ૧૦) ૩. ડા ગજ તો ૩ તસુનું થું ?
- ૧૧) ૩. રડાા તોસો તો ૪ વાલનું થું ?
- ૧૨) ૩ વાલના ૩. રાત્ર તો ૦ાા તોલાનું થું ?
- ૧૩) ૩. ડાાતું ૩ ગજ તો ૯ તસુનું થું ?
- ૧૪) ૭ તસુના ૩. ૦ાના તો ૨ા ગજ ૨ તસુનું થું ?
- ૧૫) ૩. ૧૨ાા સેંકડો તો ૩. ૧ાનાના કેટલા નંગ ?
- ૧૬) ૩. ડડાા હજાર તો ૧૨૫ નંગનું થું ?
- ૧૭) ૧૨૫ નંગના ૩. ૬ાા તો હજારનું થું ?
- ૧૮) ૩. ૬ાાના ૨૫ નંગ તો ૨ સેંકડાનું થું ?
- ૧૯) ૩. ૦ાના ૨૫ નંગ તો ૨ાા રૂપીઆનાં કેટલા નંગ ?
- ૨૦) ૩. ૧ાાનું ૨ શેર તો ૦ા શેરનું થું ?
- ૨૧) ૩. ૩ાાનું શેર તો નવટાંકનું થું ?
- ૨૨) ૩. ૪ાા શેર તો ૨ અધોળનું થું ?
- ૨૩) ૩. ૭ાા એકર તો ૫ યુંઠાનું થું ?
- ૨૪) ૫ યુંઠાના ૧૫ રૂપીઆ તો એકરનું થું ?
- ૨૫) ૩. ૧૦) બાર તો ૩. ૧ાનું કેટલું ?
- ૨૬) ૩. ૧ા ડઝન તો ૩. ૦)નાં કેટલાં નંગ ?
- ૨૭) ૩. ૧૨ાા માણી તો ૩. ૧ાનાનું કેટલું ?
- ૨૮) બારના ૨૫ા રૂપીઆ તો ૩ મણનું થું ?
- ૨૯) ૩. ૭ા બાર તો ૩. ૦ાાનાનું કેટલું ?
- ૩૦) ૩. ૪ાા મણ તો ૩. ૦ાનાનું કેટલું ?
- ૩૧) ૩ા બારના ૯૮ રૂપીઆ તો ૩. ૧ાનું કેટલું ?
- ૩૨) ૨ ડઝનના ૩. ૦ાા તો ૩. ૯)નાનાં કેટલાં નંગ ?

- ૩૩) રૂ. ૩૦ ફૂટ તો ૧૦ ઈંચનું શું ?
- ૩૪) ૫ ફૂટ ૪ ઈંચના ૩ આના તો ૮ ઈંચનું શું ?
- ૩૫) રૂ. ૧૮૦૦ મહીનો તો ૩૦૦ વિસનું શું આપવું ?
- ૩૬) રૂ. ૫૬૦ મહીનો તો રૂ. ૩૦૦ માં કેટલા દિવસ ?
- ૩૭) રૂ. ૨૩૦૦ ખાંડી તો ૨૦૦ મણનું શું ?
- ૩૮) રૂ. ૨૯૦૦ વીંધુ તો રૂ. ૩૦૦ માં કેટલું ?
- ૩૯) ૧૦૦૦ રતીના રૂ. ૦.૦૦૦૦ તો ૯ વાલ ૧ રતીનું શું ?
- ૪૦) શેર ૦.૦૦૦૦૦૦ રૂ. ૦.૦૦૦૦૦૦ તો ૨૦૦ શેરનું શું ?
- ૪૧) ૭૦૦ શેરના રૂ. ૧૦૦૦૦૦ તો ૩ મણનું શું ?
- ૪૨) રૂ. ૪૫ વર્ષ તો ૧૦૦૦ મહીનાનું શું ?
- ૪૩) રૂ. ૩૬૦૦૦૦ વર્ષ તો ૨૦ રૂપિયામાં કેટલા વિસ ?
- ૪૪) ૧૦૦૦ મણ ૫ શેરના રૂ. ૧૦૦૦૦૦ તો ગાલીનું શું ?
- ૪૫) ૨૦૦ મણના રૂ. ૬૦ તો ૨ ખાંડીનું શું ?
- ૪૬) રૂ. ૨૦૦૦૦૦ ૫૦૦ મણ તો રૂ. ૦.૦૦૦૦૦૦ કેટલું ?
- ૪૭) રૂ. ૦૦ શેર તો અધેજનું શું ?
- ૪૮) રૂ. ૦૦૦ શેર તો રૂ. ૦.૦૦૦૦૦૦ કેટલું ?
- ૪૯) ૧૦ મણના રૂ. ૦૦૦૦૦૦ તો ખાંડીનું શું ?
- ૫૦) રૂ. ૧૦૦૦૦૦૦૦ તો ૨ વાલનું શું ?
- ૫૧) રૂ. ૪૬૦૦૦૦૦ ગાલી તો ૧૦૦૦ મણનું શું ?
- ૫૨) રૂ. ૧૦૦૦ શેર તો ૬૦ નંગનું શું ?
- ૫૩) રૂ. ૨૪૦૦૦૦૦૦ તો ૩૦૦૦૦૦૦૦ કેટલું ?
- ૫૪) રૂ. ૧૦૦૦૦૦૦૦૦ તો ૯ નંગનું શું ?
- ૫૫) રૂ. ૧૬૦ કાયજો તો ૧૨૦૦ શેરનું શું ?

- ૭૯) ૩. ૦૮ની શેર શેવ તો શેર ૦૮નું થું ?
 ૮૦) ૦૮ની નવટાંક બદામ તો ૨૦ શેરનું થું ?
 ૮૧) ૨ અધોળના ૩. ૦)ના તો ૨૦ શેરનું થું ?
 ૮૨) ૧૦૦ દૂધના ૩. ૦)ના તો ૪૦૦ પાઇનું કેટલું ?
 ૮૩) દોઢ પાશેરની ૪ પાઇ તો ૪ આનાનું કેટલું ?
 ૮૪) ૩. ૦)ના પાયલી ચોખા મળે તો ૨ પાયલી રટીપરીનું થું ?
 ૮૫) ૩. ૩) નું મધુ તો ૩૦૦ આનાનું કેટલું ?
 ૮૬) ફર્માંગ મુસાફરીની ૧૦૦ પેન્સ તો ૨૦ માઇલનું થું એસે ?
 ૮૭) ૨૦ ફર્માંગની મુસાફરી ૨ સિલિંગમાં થાય તો ૧૦ માઇલની મુસાફરીનું થું એસે ?
 ૮૮) મધુ વેગણના ૩. ૧૦ના તો ૩. ૨)નામાં કેટલા આવશે ?
 ૮૯) નવટાંકનો ૩. ૦)ના તો ૩. ૨)નામાં કેટલું આવે ?
 ૯૦) ૩૦૦ પૈસાનું ૫ શેર મળે તો ૩. ૦)નાનું કેટલું આવે ?
 ૯૧) શેરનો ૩. ૦)ના તો ૩. ૧૦નામાં કેટલું આવે ?
 ૯૨) ૮૦ ડઝન ૧ નંગના ૧૨૦૦ રૂપિયા તો ૧૫ નંગનું થું ?
 ૯૩) પૌંડ વજનના ૩૦૦ પૌંડ પડે તો ૧૦૦ ઔસનું થું ?
 ૯૪) ૧૦ ઔસ દવાની ૧૦૦ સિલિંગ એસે ૨૦૦ પૌંડમાં કેટલી દવા આવશે ?
 ૯૫) ૩. ૭૮૦૦ એ માણી વાલ મળે તો ૧૦૦ મધુનું થું ?
 ૯૬) ૩. ૧૩૨) એ બાર તો ૪૦૦ મધુનું થું ?
 ૯૭) ૩. ૨૫૦ એ તોભો સોનું તો ૧ વાલ ૧ સ્તીનું થું ?
 ૯૮) ૩. ૧૨૦ એ બેડીક ૬૦ મધુનું થું ?
 ૯૯) ૩. ૧૫૦૦ હજાર તો ૧૨૫ નંગનું થું ?

- ૧૦૦) ૩. ૧૧૧ શેર તો અધેળનું શું ?
- ૧૦૧) ૩. ૪૧૨ મળુ તો ૨૧ શેરનું શું ?
- ૧૦૨) ૩. ૦)૨ શેર તો અધેળનું શું ?
- ૧૦૩) ૩. ૧૫) કળશી તો ૪ મળુનું શું ?
- ૧૦૪) ૫ પૈસાનું વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?
- ૧૦૫) ૩. ૧૨૧૧ ગદિઆણો તો વાલનું શું ?
- ૧૦૬) ૨૧ શેરના ૩. ૦)૨૧ તો મળુનું શું ?
- ૧૦૭) ૩. ૦)૨ વાલ તો ૦૧ તોલાનું શું ?
- ૧૦૮) ૩. ૧૧૨ મળુ તો ૨૧ શેરનું શું ?
- ૧૦૯) ૩. ૧)નું ૧૧ મળુ તો બરનું શું ?
- ૧૧૦) ૧૧ મળુ કરીના ૩. ૩) તો ૨૧ કળશીનું શું ?
- ૧૧૧) ૩. ૧૧૨ તો ૦૧૧ ફરો તો પાંચલીનું શું ?
- ૧૧૨) એક આનાનું ૨૧ શેર તો ૨૧ મળુનું ?
- ૧૧૩) શેરના ૩ આના તો શેર ૦)૨ નું શું ?
- ૧૧૪) એક રૂપિયાનું ૧૨ શેર તો ૦૧ શેરનું શું ?
- ૧૧૫) ૩. ૨૧૨ ગદિઆણો તો વાલનું શું ?
- ૧૧૬) ૩. ૦)૨૧ નું એક અધેળ તો ૨૧ શેરનું શું ?
- ૧૧૭) ૩. ૩૧૧૨ મળુ તો ૫ શેરનું શું ?
- ૧૧૮) ૩. ૧૫૧ કળશી તો ૨૧ મળુનું શું ?
- ૧૧૯) ૩. ૦૧૨નું વાલ તો ૧૧ તોલાનું શું ?
- ૧૨૦) ૨૧ ગદિઆણાના ૩. ૪૦) તો ૩. ૧૧ નું કેટલું આવે ?
- ૧૨૧) ૩. ૧)ની ૩ શેર બરશી તો ૩. ૦)૨ ની કેટલી ?
- ૧૨૨) ૩. ૦)૨૧ ૧નું ૨૧ શેર તો અધેળનું શું ?

પહેલા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક દોઢ આનો. [૪૭

- ૧૨૩) શેર ૦)નૌ ૩. ૦)~ તો સરા પાંપશેરનું થું ?
- ૧૨૪) ૨૧ શેરનો એક પૈસો નો ૧૩૧૧ શેરનું થું ?
- ૧૨૫) ૩. ૦)નું ૧૦૧૧ શેર તો ૩. ૦~નું કેટલું ?
- ૧૨૬) ૩. ૦)નાનું ૬૧ શેર તો મણનું થું ?
- ૧૨૭) ૭૧ શેરનો એક રૂપીઆ તો ૭૧ મણનું થું ?
- ૧૨૮) મણના ૩. ૧૧~ તો કળશીનું થું ?
- ૧૨૯) ૭ પૈસાનું વાલ તો ૦૧ ગઢિઆણો ૪ વાલનું થું ?
- ૧૩૦) મણના ૩. ૧૧~ તો કળશીનો બાવ શો ?
- ૧૩૧) ૩. ૧૧~ મણ તો ૩. ૦~નાનું કેટલું ?
- ૧૩૨) ૩. ૦)~નું અધોળ તો ૧૧ શેરનું થું ?
- ૧૩૩) ૨૧૧ શેરના ૧૨૧૧ પૈસા તો ૧૧ મણનું થું ?
- ૧૩૪) ૩. ૦)~નું અધોળ તો ૩. ૧૧~નું કેટલું ?
- ૧૩૫) અધોળનો ૩. ૦)~ તો ૩. ૦૦૦૧૧નું કેટલું ?
- ૧૩૬) ૩. ૧૭~ કળશી તો ૩. ૧)~ ૧૧ પાઇનું કેટલું ?
- ૧૩૭) ૧૧ મણના ૩. ૧૧~ તો ખાંડીનું થું ?
- ૧૩૮) ૩ ૪૨)નું વર્ષ તો ૦૧૧ મહીનાનું થું ?
- ૧૩૯) ૨ મણના ૩. ૨)~ તો બેડીઆનું થું ?
- ૧૪૦) ૩. ૧૧૧ મહીનો તો ૩. ૨૧~માં કેટલા દિવસ ?
- ૧૪૧) ૧૧૧ મણના ૩. ૨૧ તો બારનું થું ?
- ૧૪૨) ૪૧૧ તમુના ૩. ૦૧~ તો ૩ ગજનું થું ?
- ૧૪૩) ૩. ૩૬૧~ તોલો તો ૨ વાલનું થું ?
- ૧૪૪) ૩. ૩૫ સેંકડો તો ૩. ૨)~ના કેટલા નંગ ?
- ૧૪૫) ૩. ૪૩૧૧ હજાર તો ૬૨૧૧ નંગનું થું ?
- ૧૪૬) ૦૧૧ હજારના ૩. ૦)~ તો મોસનું થું ?

૪૮] ચોથી ચોપડીનો "ડિક્ટેશન શિક્ષક" ત્રણ આના.

- ૧૪૭) રૂ. ૧૨૥ સેંડો તો રૂ. ૦૫૮ના કેટલા નંગ ?
 ૧૪૮) રૂ. ૫૦નું ૩૨ મણુ તો ૨ મણુનું શું ?
 ૧૪૯) રૂ. ૧૮૫૫ ભાર તો ૨૪ શેરનું શું ?
 ૧૫૦) રૂ. ૪૫નું વર્ષ તો રૂ. ૨૫૫-માં કેટલી મુલત ?
 ૧૫૧) રૂ. ૨૪૫ તોલો તો ૦ વાલ ૦૫૫ રતીનું શું ?
 ૧૫૨) ૧૫ મણુના રૂ. ૨૫૫ તો ભારનું શું ?
 ૧૫૩) રૂ. ૪૫નું મણુ તો ૧૫ શેરનું શું ?
 ૧૫૪) રૂ. ૬૪૫૫ બેડીઈ તો મણુનું શું ?
 ૧૫૫) રૂ. ૫૫૫૫ બેડીઈ તો મણુનું શું ?
 ૧૫૬) વાલના રૂ. ૦૫૫૫ તો તોલાનું શું ?
 ૧૫૭) રૂ. ૦૫૫નું વાલ તો ૧ ગદિઆણાનું શું ?
 ૧૫૮) રૂ. ૧૧૫ કળશી તો ૪૫ મણુનું શું ?
 ૧૫૯) ૦૫ મણુની દળામણી રૂ.:૦૫૫ તો કળશીનું શું ?
 ૧૬૦) રૂ. ૫૨૫૫ બેડીઈ તો ૨ બેડીઆ ૪ મણુનું શું ?
 ૧૬૧) રૂ. ૨૫૫ મણુ તો ૩૫૫ શેરનું શું ?
 ૧૬૨) રૂ. ૨૧૫૫૫ મણુ તો ૧૧૫ શેરનું શું ?
 ૧૬૩) રૂ. ૨૧૫૫ બેડીઈ તો ૨૫૫ બેડીઆ ૫ મણુનું શું ?
 ૧૬૪) તોલાના રૂ. ૦૫૫૫ તો ૦૫ ગદિઆણા ૨ વાલનું શું ?
 ૧૬૫) ૨૫ શેરના જા આના તો ૨૫૫ મણુનું શું ?
 ૧૬૬) રૂ. ૦૫૫૫૫નું મણુ તો બેડીઆનું શું ?
 ૧૬૭) ૨ વાલનો રૂ. ૧) તો ૩ તોલાનું શું ?
 ૧૬૮) રૂ. ૦૫૫૫ મણુ મીઠું તો ૮૫૫૫નું કેટલું ?
 ૧૬૯) ઓક આનાનું ૩૫૫ વાલ તો ૧૨૫ તોલાનું શું ?
 ૧૭૦) રૂ. ૧૮૫૫ શેર તો રૂપીઆબારનું શું ?

- ૧૭૧) ૩. ૦)નું ૧૧ થીર તો ૩૩૩ મળતું થું ?
 ૧૭૨) ૩. ૨૭૩ મહીનો તો ૧૨ દિવસનું થું આપવું ?
 ૧૭૩) કોડીના ૩. ૨૮૩૩ તો ૪ નંગનું થું ?
 ૧૭૪) ૩. ૧૬૩૩ ખાંડી તો ૩. ૫૭૩૩માં કેટલું આવશે ?
 ૧૭૫) ૩૫ નળીઆના ૩. ૧૩૩૩ તો કોડીનો ભાવ શો ?
 ૧૭૬) ૩. ૧)ની ૫ કોડી તો ૯ નંગનું થું ?
 ૧૭૭) ૩. ૧૩૩૩ ઓસ તો ૨ ઓસ ૪ ડઝનનું થું ?
 ૧૭૮) ૩. ૨૬૩૩૩ સેકંડો તો કોડીનું થું ?
 ૧૭૯) ૩. ૩૯૩૩૩નું એકર તો ૩. ૪૩૩૩૩નું કેટલું ?
 ૧૮૦) વીંધાના ૩. ૩૪૩૩ તો ૩. ૧૨૩૩૩૩માં કેટલું આવે ?
 ૧૮૧) ૩. ૧)નું ૧૩૩૩ વાર તો ૫૩ ગજનું થું ?
 ૧૮૨) ૩. ૪૩૩૩ એ વાર તો ૩. ૫૩ નું કેટલું ?
 ૧૮૩) ૬ વારનો ૩. ૧) તો ૨૪૩૩૩ ગજનું થું ?
 ૧૮૪) ગજના ૩. ૧૦૩૩ તો ૩. ૬૨)માં કેટલું આવે ?
 ૧૮૫) ૩. ૧)નું ૧૦ ગજ તો ૩. ૧૩૩૩૩નું કેટલું આવે ?
 ૧૮૬) ૫૩૩૩ ગજનો ૩. ૧) તો ૮૩ વારનું થું ?
 ૧૮૭) ૩. ૧૫૦)નું ૨ ટકા લેખે ૧૩૩ વર્ષનું વ્યાજ થું ?
 ૧૮૮) ૩. ૨૫૩૩૩ ગજ તો ૧૩૩ વાર ૬ તંસુનું થું
 ૧૮૯) ૩. ૩૨૩૩૩ ૧ પાકનં તોલો તો ૧૩૩૩ ગદિ. ૩૩૩૩ વાલ ૦૩૩૩ રતીનું થું ?
 ૧૯૦) ખાંડીના ૩. ૩૭૩૩ તો ૩. ૦)નું કેટલું આવે ?
 ૧૯૧) ૩. ૨૦)નું ૩૩૩૩ મળુ તો ૩. ૬૩૩૩૩નું કેટલું ?
 ૧૯૨) હજારના ૩. ૪૩૩૩૩ તો ૬ નંગનું થું ?
 ૧૯૩) ૩. ૧૨૩૩૩ સેકંડો તો ૩. ૧૩૩૩૩૩ કેટલાં નંગ ?

૫૬] ત્રીજા ધોરણનો “મુખગચ્છિત શિક્ષક” છે આના.

- ૧૯૪) ૩. ૪૦)નું ૩૧ વર્ષનું વ્યાજ ૩ ૨૮ મયું તો દર કેટલો ?
- ૧૯૫) ૨૫૦૦ નળીઆના ૩. ૧૮૩૩ તો સેકડાનો ભાવ શો ?
- ૧૯૬) ૩. ૧૭૩ મથુ તો સેર ૧૩૩૩નું શું ?
- ૧૯૭) ૩. ૯૩૩૩ સેકડો તો ૧૫૨૦ નંગનું શું ?
- ૧૯૮) ૩. ૨૫૩૩ ગજ તો ૭ ગજ રા નસુનું શું ?
- ૧૯૯) ગજના ૩. ૮૩૩ તો ૩. ૧)નું કેટલું ?
- ૨૦૦) રોજના ૩. ૦૩૩ ૧ પાઈ તો વર્ષનું શું ?
- ૨૦૧) ૩. ૦)નું ૧૩ વાલ તો ૨૩ તોલનું શું ?
- ૨૦૨) ૩. ૩૩૩૩નું ૦૩ મથુ ૯૩૩ શેર તો ૪૩ શેરનું શું ?
- ૨૦૩) ૩૩૩ શેરના ૩. ૧૩૩૩ તો ૬ જેરનું શું ?
- ૨૦૪) ૩. ૨૭નું ૧૩ મથુ તો ૩. ૦૩ નું કેટલું આવે ?
- ૨૦૫) ૧૩ શેરના ૩. ૦)નું તો ૧ મથુ ૦૩૩ શેરનું શું ?
- ૨૦૬) વર્ષના ૩. ૧૪૬૩ તો ૩. ૩)૦૩માં કેટલા દિવસ ?
- ૨૦૭) ૩. ૨૩૩૩ મથુ તો ૩ રાત્રમાં કેટલું આવે ?
- ૨૦૮) ૩. ૦)નું ૩ તસુ તો ૪૩ વારનું શું ?
- ૨૦૯) ૧મથુના ૩. ૧૭૩ તો ૩. ૦)નું નું કેટલું ?
- ૨૧૦) ૩. ૪૫) ગાણી તો ૩. ૦૦૩નું કેટલું ?
- ૨૧૧) તોલનનો ૩. ૧૩ તો ૧૩ વાલ ૧૩ રતીનું શું ?
- ૨૧૨) ૦૩ મથુના ૩. ૫) તો અધોળનું શું ?
- ૨૧૩) ૬પૈસાનું શેર ૩૩૩૩ તો ૧૦ પૈસાનું કેટલું ?
- ૨૧૪) ૩. ૨૧) મથુ તો ૩ ૪૩૩૩નું કેટલું ?
- ૨૧૫) ૩૩૩ મથુના ૩. ૩૩૦૩ તો ખાંડીનો ભાવ શો ?
- ૨૧૬) ૩. ૯)નું ૧૨ દિવસ તો મહીનાનું શું ?
- ૨૧૭) ૩. ૧૩૩૩ મથુ તો ૧૩ ખાંડી ૩ મથુનું શું ?

શ્રીયા ધીરણુનો "મુખ્યમંત્રિ શિક્ષક" ચાર આના. [૫૧

- ૨૧૮) રૂ. ૭૫) વર્ષ તો ૩ માસ ૧૨ દિવસનું થું ?
 ૨૧૯) ખાંડીના રૂ. ૧૮૧૧૧ તો રૂ. ૦)નાનું થું કેટલું ?
 ૨૨૦) મણના રૂ. ૧૧૧૧ તો ૨ શેરનું થું ?
 ૨૨૧) રૂ. ૨૦૦નું ૩૩૧૧ મણ તો રૂ. ૬૧૧૧નું કેટલું ?
 ૨૨૨) ૩ તમ્બુના રૂ. ૦)ના તો ૨૧ ગજનું થું ?
 ૨૨૩) રૂ. ૨૫૧૧નું વાર તો રૂ. ૩)નાનું કેટલું ?
 ૨૨૪) રૂ. ૩૧૧૧નું મણ તો રૂ. ૦૧૧૧નું કેટલું ?
 ૨૨૫) મહીનાના રૂ. ૬૧૧૧ તો ૫ દિવસનું થું ?
 ૨૨૬) રૂ. ૨૬૧ મહીનો તો ૧૦ દિવસનું થું ?
 ૨૨૭) રૂ. ૧)નું ૧૧૧ શેર તો રૂ. ૦)નાનું કેટલું ?
 ૨૨૮) રૂ. ૧)નું ૧૧૧ શેર તો ૭૧ રૂપિયાભારનું થું ?
 ૨૨૯) રૂ. ૩૧૧૧૧ ગાંધી તો કળશીનું થું ?
 ૨૩૦) રૂ. એક પૈસાની ૨ સ્ટીલ મળે તો રૂ. ૫)માં કેટલી સ્ટીલ આવે ?
 ૨૩૧) રૂ. ૪૬૧૧૧ વીંધુ તો રૂ. ૧૮૧૧૧નું કેટલું આવે ?
 ૨૩૨) રૂ. ૧૧૧૧ ૨૫ નંગ તો કોડીનું થું ?
 ૨૩૩) રૂ. ૩૧૧ ગજ તો ૩૧૧ ગજ ૩ તમ્બુનું થું ?
 ૨૩૪) રૂ. ૨૫૧૧ ભાર તો ૭૧૧૧ ૫ શેરનું થું ?
 ૨૩૫) રૂ. ૩૧૧૧૧ મહીનો તો રૂ. ૬૧૧૧માં કેટલા દિવસ ?
 ૨૩૬) રૂ. ૨૩૧૧ હજાર તો ૨૩૫૦૦ નંગનું થું ?
 ૨૩૭) રૂ. ૦)ના ૨૦ નંગ તો ૨૫૦૦ નંગનું થું ?
 ૨૩૮) રૂ. ૧૬)ના ૨ હજાર તો રૂ. ૦૧૧૧ કેટલાં નંગ ?
 ૨૩૯) પાંચના ૨૧૧ નંગ પડે તો એ હજારનું થું ?
 ૨૪૦) હજારના રૂ. ૩૭૧૧ તો રૂ. ૦)ના કેટલા નંગ ?
 ૨૪૧) રૂ. ૧૦)ના ૧૨૫ નંગ તો સેકડાનું થું ?

પર] બાળપોથીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” એ આના.

- ૨૪૨) ૩ શેરતો ૩. ૦)ના તો ૧૧ કળશીનું શું ?
- ૨૪૩) ૩. ૨૫૦ ગજ તો ૮ તસુનું શું ?
- ૨૪૪) ૪૫ નંગના ૩. ૧)ના તો સેકડાનું શું ?
- ૨૪૫) ૩. ૧૧૦ સેકડો તો ૩. ૧) નાના કેટલા નંગ ?
- ૨૪૬) ૩. ૨૧ સેકડો તો ૩. ૧૧૧ના કેટલા નંગ ?
- ૨૪૭) ૦૧૧ શેરના ૩. ૦)ના તો ૩. ૭૫નું કેટલું ?
- ૨૪૮) ૩. ૧૧૧ના ૮૫ નંગ તો સેકડા નું શું ?
- ૨૪૯) ૬૦ નંગનો ૩. ૧૧ તો સેકડાનું શું ?
- ૨૫૦) ૩. ૧૧૧ ના ૪૫ નંગ તો હજારનું શું ?
- ૨૫૧) પાંચનું ૨૧ શેર તો ૦૧ ગાંધી ૫ મથનું શું ?
- ૨૫૨) ૩. ૦૧૧ના ૧૨૦ નંગ તો ૫નંગનું શું ?
- ૨૫૩) ૬૧ ગજના ૩. ૦)ના તો ૩. ૨૧૧નું કેટલું આવે ?
- ૨૫૪) ૩. ૫૧ કોડી તો હજારનું શું ?
- ૨૫૫) ૩. ૨૪) ખાંડી તો ૧૧૧ મથ ૫ શેરનું શું ?
- ૨૫૬) ૩. ૦)ના શેર સો ગાંધીનું શું ?
- ૨૫૭) ૫ દિવસના ૩. ૦)ના તો ૨ મહીના ૨ દિવસનું શું ?
- ૨૫૮) ૩. ૦)ના ૬૧ શેર તો ૧૧૧ મથનું શું ?
- ૨૫૯) ૩. ૦)ના વ્યાજ મેળવવા ૩. ૧૦૦) રોકવા તો ૩. ૫૦) વ્યાજ મેળવવા શું રોકવું ?
- ૨૬૦) એક રૂપિયા ૫ પાંચ કર ભરવો પડે તો ૩. ૭૧ કર કેટલા ની આવક હોય તો ભરવો પડે ?
- ૨૬૧) ૩. ૩૦ મથ દૂધ મળે તો ૧૧૧ મથ ૫ શેરનું શું ?
- ૨૬૨) ગોળ ૩. ૦)ના શેર મળે છે તો ૩. ૩૦૧નાં કેટલો આવશે?

પહેલી થાપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” એ આના. [૫૩

- ૨૬૩) એક રૂપીએ રૂ. ૦)૦ કર ભરવો પડે છે તો એ બેએ મારે રૂ.
૨૦૧૧ કર ભરવો પડે છે ત્યારે મારી ચોકખી આવક કેટલી ?
- ૨૬૪) રૂ. ૨૧૧ ખાંડી તો ૨૫ શેરનું થું ?
- ૨૬૫) એકરના રૂ. ૨૪૫) તો ૧૧ ચુંકાનું થું ?
- ૨૬૬) ૧૦૦ નાળિયેરના રૂ. ૯૮ તો રૂ. ૨૧૧૧૧૧ કેટલાં ?
- ૨૬૭) રૂ. ૧૧૧ કાચળો તો ૬૧ શેરનું થું ?
- ૨૬૮) રૂ. ૧૩૬) ભાર તો ૦૧૧ મણનું થું ?
- ૨૬૯) ૫ ટકા લેખે રૂ. ૩૨૦)નું દોઢ વર્ષનું વ્યાજ થું ?
- ૨૭૦) રૂ. ૨૧૧૧ ૧૧ ચુંકો જમીન ખેડાય તો એકરનું થું ?
- ૨૭૧) ૬૧ નંગના રૂ. ૦૧૧૧ તો સેંકડાનું થું ?
- ૨૭૨) રૂ. ૦૧૧૧ ૭૧ શેર તો કાચળાનું થું ?
- ૨૭૩) ૧૧૧ મણના રૂ. ૨૧ તો ૨ ભારનું થું ?
- ૨૭૪) રૂ. ૨૧૧૧૧ ૧૧ ગજ તો ૨ ગજનું થું ?
- ૨૭૫) ૫ શેરના ૦)૧ તો બેડીઆનું થું ?
- ૨૭૬) રૂ. ૦)૧૧૧ ૨૧૧ શેર તો કળશીનું થું ?
- ૨૭૭) રૂ. ૦૧૧ ૫ શેર તો બેડીઆનો આવ શો ?
- ૨૭૮) ૨૧૧ રૂ. શેરનો ૦)૧૧ તો કળશીનું થું ?
- ૨૭૯) રૂ. ૨૩૧૧ બેડીઈ તો ૧૫ શેરનું થું ?
- ૨૮૦) રૂ. ૧)૧૧૧ ૭૧ શેર તો રૂ. ૭૦)નું કેટલું ?
- ૨૮૧) ૨૧૧ શેરના ૩૧૧ પૈસા તો ૧૬ મણનું થું ?
- ૨૮૨) ૩ પૈસાનું ૧૧૧ શેર તો રૂ. ૧૧૧૧ કેટલું ?
- ૨૮૩) ૫ શેરની ૯ પાછ તો ૨ કળશીનું થું ?
- ૨૮૪) ૧૧ શેરના ૩૧૧ પૈસા તો ૮ મણનું થું ?
- ૨૮૫) દીપરીની ૨ પાછ તો ફરાનું થું ?

૫૪) ફેરિના ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” જે આના.

- ૨૮૬) એકરના ૩. ૨૫૬) તો ૨૧૧ ચોરસ આનાનું થું ?
- ૨૮૭) ૩. ૨૪) ફરો તો ૩ શેર ૧ ટીપરીનું થું ?
- ૨૮૮) એક આનાનું ૧૫ શેર તો ૧૧૧ ગાલ્લી ૩ મણનું થું ?
- ૨૮૯) ૩. ૭૨) ભાર તો ૩. ૦૦૧નું કેટલું ?
- ૨૯૦) ૪૨, ૪૪, ૪૮, ૫૦ સાક તોલે ૩૨ મણ પાકાના કાચા મણ કેટલા ?
- ૨૯૧) ૩. ૩૭૧ ખાંડી તો શેર ૩)નું થું ?
- ૨૯૨) ૭૧ પેન્સનું ૨૨૧૧ ગ્રેન તો ૧ ટ્રોય પૌન્ડનું થું ?
- ૨૯૩) ૩. ૨૭૧ ફરો તો ૦૧ શેરનું થું ?
- ૨૯૪) ૩. ૦)નું ૦૧ શેર તો ફરનું થું ?
- ૨૯૫) ૩. ૯૦) ભાર તો ૪ મણનું થું ?
- ૨૯૬) ૩. ૭૬૧૧૧ ગાલ્લી તો ૫ શેરનું થું ?
- ૨૯૭) ૨ ચૈસાના ૪ તાવ તો ૩. ૭૧૧૧ કેટલા ?
- ૨૯૮) ૫ શેરના ૩ ચૈમા તો ગાલ્લીનું થું ?
- ૨૯૯) ૩. ૦૧૧૧નું ૫ શેર તો ૧૧૧ ખાંડીનું થું ?
- ૩૦૦) ૨ પાકનું ૫ શેર તો ગાલ્લીનું થું ?
- ૩૦૧) ૩. ૩૧૧ રીમ તો ૨૧૧ રીમ ૨ તાવનું થું ?
- ૩૦૨) ૩. ૦૧૧૧નું ૫ શેર તો ૧૧ કજલી ૨૧૧ મણનું થું ?
- ૩૦૩) ૨૪ શેર પાકાના ૪૨, ૪૪, ૪૫, ૪૮, અને સાકા તોલે કાચા શેર કેટલા ?
- ૩૦૪) ૧ આનાનું ૩ શેર તો ૪૧૧ માણીનું થું ?
- ૩૦૫) ૩. ૫૨૧૧ ગાલ્લી તો ૫ શેરનું થું ?
- ૩૦૬) ૩. ૪૫નું વર્ષ તો ૧૧ માસ ૧૧ દિવસનું થું ?

પાંચમા ધોરણનો “શુભગણિત શિક્ષક” મધ્ય આના. [૫૫

- ૩૦૭) મણી ૨, ૨૧, ૨૧૧, ૩, ૩૧ અને ૪ શેર બારદાન કાપતાં ૨૪ મણતું બાકી રહેલું તોલ શું રહેશે ?
- ૩૦૮) ૫ શેરની ૨ પાછ તો ૩. ૧)નું કેટલું ?
- ૩૦૯) ૩ ૪૫) બાર તો ૪ શેરનું શું ?
- ૩૧૦) બારના ૩. ૩૭૧ તો ૩. ૦૧૧નું કેટલું ?
- ૩૧૧) ૨૧૧ શેરના ૩. ૯)~ તો ૩. ૦૧૧નું કેટલું ?
- ૩૧૨) રીમના ૩. ૫) તો તાવનું શું ?
- ૩૧૩) ૫ શેરના ૩. ૦૧૧ તો ગાલ્લીનું શું ?
- ૩૧૪) ૩ ૨૭૧ ગાલ્લી તો ૨૧૧ મણનું શું ?
- ૩૧૫) ૪૨ તોલે ૨૧ મણનું, ૪૪ તોલે ૫૫ મણનું, ૪૫ તોલે ૬૭૧ મણનું, ૪૮ તોલે ૮૪ મણનું, અને ૬૦ તોલે ૬૫ મણ કાચાનું પાકું કેટલું ?
- ૩૧૬) ૩. ૬૧ સેકડો તો ૧૦ નંગનું શું ?
- ૩૧૭) ૭૧૧ પૌંડમાં એક પૌંડ આવે તો ૧ પેનીવેટનું શું બેસે ?
- ૩૧૮) ૩. ૭૧૧ રીમ તો ૨ તાવનું શું ?
- ૩૧૯) ૩. ૧)ના ૨ રીમ તો ૨ તાવનું શું ?
- ૩૨૦) ૩. ૭૧૧ મણ તો શેર ૦)નું શું ?
- ૩૨૧) ૨ અધોળના ૩. ૦)ના તો મણનું શું ?
- ૩૨૨) ૭ આનાનું ૨૧૧ શેર તો ખાંડીનું શું ?
- ૩૨૩) ૧ શેરનો ૩. ૦) ૦૧૧ તો કળસીનું શું ?
- ૩૨૪) ૩ શેરના ૩. ૦૧૧ તો ભારતનું શું ?
- ૩૨૫) નવટાંકના ૪ પૈસા તો મણનું શું ?
- ૩૨૬) ૦૧૧ પાશેરની ૧ પાછ તો પા શેરનું શું ?
- ૩૨૭) ૩. ૦)નું નવટાંક તો મણનું શું ?
- ૩૨૮) ૩. ૨૫) મણ તો ૩. ૦૧૧નું કેટલું આવે ?
- ૩૨૯) ૩. ૦)૦૧૧નું અધોળ તો અધમણનું શું આપવું ?

૫૬] પાંચમી યોષીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના.

- ૩૩૦) ર. ૧૫)નું ૦૥ મળુ તો રૂપીઆભારનું શું ?
 ૩૩૧) ર. ૦)નું શેર આવે તો ર. ૨૫)માં કેટલું આવે ?
 ૩૩૨) પૈસાનું નવરાંક તો મળતું શું ?
 ૩૩૩) ર. ૩૥૥ સેંકડો તો હજારનું શું ?
 ૩૩૪) ૧૥ શેરનો ર. ૦)૦૥૥ તો ૦૥ આંડીનું શું ?
 ૩૩૫) ર. ૦૥૦૥ની ૧૦૦ પેન તો ૧૦ પેનનું શું ?
 ૩૩૬) ર. ૧૥ નું શેર તો ર. ૦)નું કેટલું ?
 ૩૩૭) ર. ૧૥૦૦ ૧૦૦ કેળાં મળે તો ૨૩૦ કેળાંનું શું ?
 ૩૩૮) ર. ૬૫૥ ગાંધી તો ૪૥ મળતું શું ?
 ૩૩૯) સેંકડાના ર. ૩)નું તો ર. ૧૥૦૦નાં કેટલાં નંગ ?
 ૩૪૦) ૮૦ નંગના ર. ૩૥ તો સેંકડાનું શું ?
 ૩૪૧) એક ટોપીના ર. ૦૦૦૦ પડે તો ર. ૬૥માં કેટલી ટોપીઓ આવે ?
 ૩૪૨) ૧૥ શેરનો ર. ૦૦ તો ર. ૨૥૦૦ કેટલું ?
 ૩૪૩) શેર ૩)નું તો એક આના તો આંડીનું શું ?
 ૩૪૪) ર. ૩૬૥ માણી તો શેરનું શું ?
 ૩૪૫) ૧૥ દિવસના ર. ૦)૦૦૦ તો વર્ષનું શું ?
 ૩૪૬) ૫ શેરનો ર. ૦)૦૦ તો શેરનું શું ?
 ૩૪૭) ૧૥ શેર દુધનો ર. ૦)૦૦ તો ર. ૩૦)નું કેટલું ?
 ૩૪૮) ૮ મળના ર. ૨૫) તો ૧ શેરનું શું ?
 ૩૪૯) ગાંધીના ર. ૪૦) તો ર. ૦)૦૦માં કેટલું આવે ?
 ૩૫૦) ર. ૨૮)નું મહીનો તો ૨૥ મહીના ૧૦ દિવસનું શું ?
 ૩૫૧) રીમ કાગળના ર. ૩૥૦૦૦ પડે તો કોડીનું શું ?

સૂચના—વ્યવહારમાં લાગુ પાડી હિસાબ મંડાવવા.

ગેરંટી ! ગેરંટી !! ગેરંટી !!!

નીચેનાં પુસ્તકોનો ઉપયોગ કરવાથી

આપોઆપ જીદ્દ ખીતવવાની સાથે

પરીક્ષામાં નાપાસ થવાની ધાસ્તી રહેશે નહિ.

બધે ખરીદશે નહિ, પણ જોજો તો ખરા; જોવાથી લાભ થશે.

આજપોથીથી પાંચમી સુધીના } “ડિક્ટેશનશિક્ષક”
કન્યાવાચનમાળા પુસ્તક દેલાનો }

આજવર્ગથી પાંચમા ધોરણસુધીના } મુખગણિત શિક્ષક

સુરત જિલ્લાનો

ચોર્યાસી તાલુકાનો

સુરત શહેરનો

} “ભૂગોળ શિક્ષક”

સુરત જિલ્લાનો નકશો ચાર આના.

ગુજરાતની સાં ભૂગોળની

મુખ્ય ઇલાકાની ભૂગોળની

હિંદુસ્તાનની સાંભૂગોળની

} “પ્રશ્નોત્તરમા

ખીજ ધોરણ માટે } અંકગણિતનાં મને

પાંચમી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર એ

સુંદર કૃત નવી પહેલીના અર્થ બે આ.

કર્તા-છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

“મુખગણિત શિક્ષક” વગેરેના કર્તા શાહપોર-સુર

અકસેલર હાલુભાઈ નારણદાસ લીમડાચોર-સુર

